

DARBININKAS

LIV NR. 13 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, VASARIS - FEBRUARY 21, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Atnaujinami kom. Kinijos - Amerikos pasikalbėjimai?

Bandungo konferencijos metu kom. Kinijos premjeras Chou En-lai nustebe pasaulį trumpu, bet nelauktu pareiškimu. Tai buvo Pekingo pažūra apie santykius su Amerika. Jo turinys buvo toks: "Kinų tauta nenori karo su Amerika. Kinijos vyriausybė pasirengusi pradėti pasitarimus su JAV vyriausybe, kad aptartų galimybes, vedančias prie ištempiamo sumažinimo Tol. Rytuos, ypatingai Taiwano erdvėje."

(Bandungo konferencija vyko Indonezijoje, Bandungo mieste, 1955 balandžio mėn. Jos dvasios tėvas buvo Indijos Nehru, jos ginklanešiai — Indonezijos Sukarno ir Jugoslavijos Tito. Chou En-lai buvo konferencijos dalyvis, bet nekalbėjo dėl konferencijos tikslų. Laikotarpio žymė — karščiausias šaltojo karo periodas. Konferencijos tikslas — ištrūkti iš šaltojo karo lauko, sudarant Washingtono ir Maskvos vadovaujamiems blokams nepriklausančią "trečiąją jėgą").

133 nenaudingi posėdžiai

Po trijų mėnesių nuo to pareiškimo, 1955 rugp. 1 Zenevos Tautų Rūmuose (buv. Tautų Sąjungos buveinė) susitiko

SUKRITIKAVO KNYGA

Washingtonas. — Buv. prez. Eisenhowerio vienintelį sūnų Joną prezidentas Nixonas paskirsias ambasadoriumi į Belgiją. Jis karininkas, ką tik išleidęs knygą apie mūšius Ardenuose paskutiniojo karo paskutiniams mėnesiams. Knygą recenzuoja ne kas kitas, kaip tuo laiku buvęs JAV Europos teatro operacijų vyr. istorikas Marshall. Kritika nepalanki autoriui, nes randa knygoje daug faktiškų klaidų, kurios bandomos padengti faktams neatitinkančiais įspūdziais. Anot jo, Jonui būtų išėję geriau, jei jis būtų giliau įfaktus pasižiūrėjęs. Įtartini esą ir tvirtinimai, kuriais sūnus nori pagarbinti savo garsųjį tėvą, Europos teatro operacijų vyr. vadą.

ARABAI PUOLĖ IZRAELIO LĒKTUVĄ

Ciurichas. — Vasario 18 Ciuricho aerodrome Šveicarijoje arabų teroristai apšaudė kitą Izraelio keleivinį lėktuvą, kai šis rengėsi pakilti kelionei namo. Buvę 4 užpuolikai, iš kurių viena moteris. Apšaudymas vyko kulkosvaizdžiu. Mėtytos bombos-granatos, bet nesprogo. Teroristai buvo pasislėpę mažam automobiliu šalia tako už sukasto sniego krūvos. Atrodo, kad lėktuve buvo sargyba, nes užpuolikai tuoj buvo pastebėti ir apšaudyti. Vienas užpuolikas žuvo, kiti areštuoti. Trys įgulos nariai buvo sužeisti, nes šūviai buvo nukreipti į piloto kabiną.

Lėktuve buvo ir Izraelio užs. reik. ministerijos generalinis direktorius Gideonas Raphaelis, kurs tik neseniai pasitraukė iš ambasadoriaus posto prie J. Tautų.

J. Tautų gen. sekretorius pasmerkė teroristinį arabų veiksmą, bet ragino Izraelį susilaikyti nuo keršto. Nemanoma, kad bus paklaudyta. Izraelis tarpsta gyvendamas pavojuje.

Jordane būstinę turinti teroristinė arabų organizacija pasi-

Kanada, Švedija ir Italija jau kalbasi dėl santykiavimo

JAV ir kom. Kinijos ambasadoriai, kiekvienas atsivesdamas po tris palydovus. Vėliau tie slapsti pasikalbėjimai persikėlė į Varšuvą, įvyko 133 pasimatymai ir netikėtai vėl viskas nutruko, kaip netikėtai prasidėjo.

Pasikalbėjimų rezultatai buvo labai menki, nes buvo susitarta tik dėl keliolikos asmenų abipusės repatriacijos. Kitais klausimais kom. Kinija sutiko kalbėti tik tada, kada JAV pasizadės neberemti kariškiai Chiang Kai-sheko vyriausybės Taiwane. Bet per tuos pasikalbėjimus buvo paliesta daug reikalų, ir medžiaga sukaupia valstybės departamentu archyvuose.

Naujas šuolis

Kai kom. Kinijos užs. reik. ministerija neseniai paskelbė, jog jos atstovas yra pasirengęs vasario 20 susitikti su prez. Nixono atstovu Varšuvoje, Washingtono nustebe buvo suprantamas. Ypač, kad buvo pasakyta, jog norima pasirašyti susitarimą dėl "taikingo sambūvio penkių principų". Jei tai yra tie patys, kuriuos Kinija pasirašė su Indija 1954, kada abi šalys buvo geruose santykiuose, tai jie taip atrodo: abipusis išpareigojimas gerbti vienas kito suverenumą ir teritorijos neliečiamumą, susilaikymas nuo vienas kito užpuolimo, nesikišimas į vidaus reikalus, taikus sambūvis, abipusis santykiavimo lygybė ir nauda.

Kai šis puslapis jau buvo parengtas spausdinimui, kom. Kinija pranešė, kad atidėjo savo ambasadoriaus posėdį su JAV ambasadoriumi Varšuvoje. Jis turėjo įvykti vasario 20. Atmosfera posėdžiui dabar esanti nepalanki, kadangi jos diplomatas Olandijoje pabėgo pas amerikiečius.

Fantazija turtingi spėliotojai net mano, kad ir tas diplomatas galėjęs bėgti tik todėl,

Kodėl Kinija pajudėjo?

Kodėl kom. Kinija bando tiesiti ranką Washingtonui? Niekas dabar neturi tikro atsakymo. Bet yra faktas, kad kom. Kinija neseniai pradėjo aktyviai ieškoti diplomatinių santykių su kitais kraštais. Į tą tinklą jau yra įsipainiojusios trys didelės žuvys: Italija, Švedija ir Kanada. Visos trys pradėjo aktyviai tų ryšių siekti.

Kita priežastis gali būti įtempti Kinijos santykiai su Rusija. Santykių pagerinimas su JAV sumažintų spaudimą į Kinijos rytinį šoną, kur budi didelė JAV laivyno grupė, kur atominės bazės ir Chiang Kai-shekas Taiwane.

Tik pasikalbėjimams išsibėgėjus, tegali paaiškėti kas ko nori. Bet jeigu Pekingas siekia ryšių su Washingtonu Taiwano sąskaita, tada nebeliks apie ką

ATŠAUKĖ POSĖDĮ

Nė viena nė kita prielaida nelaikoma patikima, nes tas ryšys su JAV ambasadoriumi buvo Kinijai labai reikalingas, kadangi atėjo laikas patirti, ar geresni santykiai su JAV yra galimi už Kinijai priimtina kainą. Kad posėdis atidėtas, kas nors atsitiko Kiniją valdančios grupės viduje.

JAV valst. sekret. Rogers apgailestavo pasitarimų atidėjimą, nes JAV tikrai norinčios tartis su Kinija dėl taikingo sambūvio. Gi prie to diplomato pabėgimo Amerika nėra piršto pridėjusi.

kalbėti. Jei panorės Taiwanu dabar nesidomėti, tada daug kas pamažu gali pasikeisti. Tokio pasikeitimo kryptimi yra daug spaudimo į prez. Nixoną iš įvairių vietų, kurių viena labai svarbi — senato užsienio reikalų komisija.

"Nauja realybė"

Kanados premjeras P. E. Trudeau yra stipriai užsimanęs užmegzti diplomatinius santykius su kom. Kinija. Pasitarimai su kinais tuo reikalu vyksta Stockholme. Jis pats yra du kartus lankęsis kom. Kinijoje ir pataria Washingtonui savo santykius su Kinija persvarstyti.

Jis sako: "Labai aišku, kad Rusijos didžioji baimė ateity bus ne Amerika, bet Kinija. Todėl gal ir primintina Amerikai bei kitiems Nato nariams, kad laikas pradėti ką nors daryti atsižvelgiant į tą naują rea-

libę. Aš manau, kad gali ateiti laikas, kai Kinijai bus daugiau intereso geriau turėti draugiškus santykius su Amerika, negu su Rusija."

Kada nors iš tų kombinacijų kas nors išeis. Dabar įdomiausia tai, kaip Kanada pasiėgs su savo turimais santykiais su Chiang Kai-sheko Kinija. Kom. Kinija tikriausiai reikalaus juos nutraukti, nes taip iškliūtų. Jeigu Kanada sutiktų, labai pasunkėtų Washingtono padėtis, nes JAV vyriausybė šiuo laikotarpiu to labai nenorėtų. Blogiausiai atveju, Washingtonas palaikys dviejų Kinijų idėją, kuri J. Tautose yra pasidariusi labai populiari, Taiigi, jeigu kom. Kinija stipriai nori pagerinti santykius su JAV, ji, turbūt, yra jau pasirengusi Taiwano klausimą išjungti iš derybų sąlygų.

— **Rabino kelionė ir viltis.** — Vyr. Izraelio rabinas Nisim pakviestas atvykti Maskvon dalyvauti jos vyr. rabino Leibos Levino 75 metų gimtadienio šventėje. Dėl to įvykio esama šio tokio susijaudinimo, nes viliamasi, kad Kremliaus vyriausybė jau pasirengusi su Izraeliu atnaujinti diplomatinius santykius, nutrauktus 1957.

— **Egipto užs. reik. ministeris** išvyko lankyti arabų kraštų, kad suderintų nuomones ryšium su 4 didžiųjų pradėtais pasitarimais dėl Izraelio-arabų ginčų sutvarkymo.

— **Quebeko teroristai** vėl sustiprino veiklą. Vasario 13 Montreale akcijų biržoje sprogo stipri bomba. Aparyti namai, sužeista 27 asmens. Nusikaltėliai nepagauti. Tai darbas nacionalistų, norinčių nepriklausomos prancūziškos Kanados.

PRAHA IR VATIKANAS

Roma. — Popiežius Paulius VI pranešė į audienciją atvykusiems slovakų katalikams, kad tarp Vatikano ir Čekoslovakijos vyriausybės vyksta pasitarimai visiems katalikų rūpiems klausimams sutvarkyti. Jis tikisi, kad derybos pasibaigs laimingai ir skaudžią praeitį pakeis abiem pusėm reikalinga taika ir susipratimas.

Kitas šaltinis praneša, kad Praha leido Vatikanui pertvarkyti katalikų vyskupijų ribas taip, kad jos būtų labiau suderintos su čekų ir slovakų gyvenamomis vietomis.

ALŽYRAS MASKVOS RANKOSE

Paryžius. — Alžyras, karin-giausiai nusiteikusi arabiška valstybė, yra tapusi svarbiausiu Rusijos penetracijos taikiu Afrikoje. Nuo nepriklausomybės gavimo 1962 Rusijos karinė ir ūkinė pagalba plaukia Alžyran be pertraukos. Diktatoriaus Boumedienne vyriausybė neigia, kad Alžyras yra tapęs Sovietų baze, tačiau Vidur-

žemio jūroj įsikūrę jų laivai nuolat naudoja Alžyro uostą motorus kuru ir įgulas maistu aprūpinti. Laivų įgulos savo poilsio dienas taipgi leidžia Alžyre.

Alžyro karinės pajėgos ginkluotos tik sovietiškais ginklais, karinis inventoriuz rusiškas.

Alžyras yra gavęs ir didelę ūkinę paramą — 32 mil. dol. ilgalaike paskola geležies ir plieno kompleksui pastatyti. Keli tūkstančiai rusų technikų dirba Alžyro ministerijose ūkiškų projektų tvarkymo darbuose. Šiuo metu vyksta prekybos derybos, siekiančios padidinti metinę prekybos apyvartą iki 100 mil. dol.

skelbė esanti atentato vykdyto-rija. Tai ta pati gauja, kuri apšaudė Izraelio lėktuvą Atėnų aerodrome.

Lietuvos Generalinio Konsulato ir Lietuvos Laisvės Komiteto suruoštame priėmime vasario 15 š. k. į d.: Vokietijos konsulas dr. Manfred Lippe, Estijos konsulas Ernst Jaakson ir Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Nuotr. L. Tamošiūnas

Nixono buvimas Berlyne būsiąs saugus

Tokią žinią atvežė grįždamas Sovietų ambasadorius

Washingtonas. — Vasario 17 Sovietų ambasadorius Dobryninas aplankė prez. Nixoną savo prašymu. Jis ką tik grįžo iš Maskvos, todėl atvežė ir naujienų. Oficialiai nežinomas pasikalbėjimo turinys, bet skelbiama, kad buvęs labai konstruktivus.

Neoficialiai sakoma, kad prezidentui Nixonui atvežtas Kremliaus užtikrinimas, jog jis galiis drąsiai vykti į Berlyną, nes ir Sovietai esą suinteresuoti, kad jam esant Berlyne niekas neatsitiktų.

Dėl V. Vokietijos prezidento rinkimų Berlyne laikomasi dvigubos kalbos: Kremliaus oficialiai kalba taip, kaip ir Ulbrichtas, bet privačiai teigiama, kad neturima tikslo rinkimų trukdyti ar kokios krizės sukelti. Ir Kremlius nenorįs gadinti santykių su V. Vokietija.

Dėl pilnesnės dokumentacijos, savo žodį vakar pridėjo ir Malikas, Kremliaus ambasadorius prie J. Tautų. Į korespondento klausimą dėl V. Vokietijos prezidento rinkimų Berlyne Malikas atsakė: Aišku, kad

nėra paprastas įvykis, kai viena valstybė užsimano savo prezidentą rinkti svetimos valstybės teritorijoje. Tokia yra oficiali kalba, kuri tuo tarpu nebus keičiama.

Berlyno burmistras pareiškė, kad yra aiškus prez. Nixono sutikimas dėl V. Vokietijos prezidento rinkimų Berlyne. Tą patį pasakė ir Anglijos premjeras Wilsonas, gavęs pozicijos pritarimą. Jo paties partijos kairiojo sparno viena grupė murma, nes jiems atrodo, kaip ir New York Times, kad V. Vokietija galėtų ir be to apseiti.

Dėl prez. Nixono saugumo Berlyne burmistras mano, kad studentų demonstracija negali būti didelė, bet prezidentui palankios minios gatvėse bus labai didelės, todėl vargu tikėtina, kad kas blogo galėtų atsitikti. Ir jam esą žinoma, kad Maskva nenori ta proga jokių nesuapratimų. Ulbrichtas šiuo metu yra iškviestas Maskvon. Manytina, kad ryšium su Berlyne vyksiančiais nepaprastais vizitais.

Kas atsitiko su F. K. Lane mokykla?

Arti lietuvių gyvenamų rajonų yra F. K. Lane vardu pavadinta aukštesnioji mokykla, kurioje šių mokslo metų pradžioje atsirado sąmyšis. Vienas biuriausių nuotykių buvo tas, kad trys negrų jaunuoliai pirmuše mokytoją ir uždegė jo drabužius. Jis apdegė. Mokiniai ilgai čia niovėsi tarp savęs, bet didžiausias pyktis buvo nukreiptas prieš mokytojus. Kas iššaukė vandalizmą? Kuo skiriasi Lane mokykla nuo kitų?

Perpildyta

Lane yra viena didžiųjų krašto vidurinių mokyklų, pastatyta 1936 m. 4000 mokinių. Kai ji buvo statoma, mokiniai turėjo ateiti iš baltųjų apgyventų pasiturinčių rajonų — Woodhaven, Richmond Hill, Glendale ir pašonių. Jos žydėjimo metas buvo apie 1954, kada buvo tik 2,400 mokinių, mokytojų sąstatas geras, daug visokių užsiėmimų po pamokų, aukštas mokslo lygis.

Kai į mokyklą pradėjo ateiti po karo gimę vaikai, mokinių skaičius vis didėjo, gi šių moklo metų pradžioje jau buvo 5,600 mokinių. Įvestos dvigubos klasės, pamokos vyko kiekvienam tuščiam kampe dviem pamainom. Mokinių skaičius čia padidėjo ir todėl, kad buvo praplėstos mokyklos rajono ribos, įjungiant negrų apgyventas vietas.

Neparengta integracija

Mokykla buvo geografiškai integruota, bet niekas nepasirūpino jos vidiniu integravimu: mokytojų parinkimu, patalpomis, mokslo priemonėmis, nauja taktika, kuri būtina rasiškai mišrioje mokykloje. Gi negrų mokinių šiemet jau buvo 66 proc. Be to, pirmosiose klasėse jau buvo daug moksle atsilikusių vaikų, nes jie atėjo iš apieštų pradžios mokyklų, kurių New Yorke gana daug.

Tokia padėtis buvo labai gera dirva "juodosios jėgos" bolševikams-anarchistams atnešti mokyklon ne tik riaušes, bet ir fizinį smurtą. Iš miesto mokyklas tvarkančių vadovų niekas negauna jokios pagalbos — taip tvirtina High School Principals Assoc. — nes ir švietimo vadovybė yra pasimetusi. Ten tokia pat netvarka, kaip ir visuose miesto reikaluose, nes meras Lindsay pasirodė visai nepajėgus tvarkyti tokio didelio miesto reikalu.

— **Peru su Maskva.** — Karinė Peru junta pasirašė prekybos sutartį su Rusija ir tuo dar labiau nutolo nuo Washingtono. Prieš kelias savaites buvo nusavinta USA naftos eksploatavimo bendrovė. Į tą plyšį tuojau įšoko Maskva su pasiūlymu, kad duos visą technikinę ir kitokią pagalbą naftos pramonei tvarkyti.

— **Britų premjeras Wilsonas** pereiną savaitę lankėsi Bonnoje ūkinį ir politinių reikalų aptarti. Buvo nuvykęs ir į Berlyną pasakyti, kad Anglijos vyriausybė visada gins Berlyno laisvę. Wilsonas ir Kiesingeris derina savo nuomones prieš susitikimą su prez. Nixonu.

— **MIRĖ JUOZAS STROLIA** Kompozitorius Juozas Strolia, 71 metų, staiga mirė vasario 18 Chicagoje. Paliko tris sūnus muzikus: Vytautą, gyv. New Yorke, Faustą gyv. Chicagoje, ir Herklų, gyv. prie San Francisco.

DE GAULLE DRASKO KITĄ SUTARTĮ

Bruselis. — Europos Bendrosios Rinkos vykd. komitetas paskelbė 1968 m. veiklos apy-skaitą, kurioje labai atvirai peikia Prancūziją už Anglijos neįsileidimą į ūkinę bendruomenę. Teigiama, kad Prancūzijos elgesys užnuodijo atmosferą, sukliudė pasitarimus dėl kitų valstybių santykių su Rinkai ir aiškiai pakenkė Europos ūkinei ir technolinei pažangai.

Nežiūrint tokių priekaištų, de Gaulle nutraukė savo vyriausybės dalyvavimą Europos Unijos ministrų tarybos posėdžiuose neribotam laikui, nes per tą organą britai bandą patekti į Bendrąją Rinką per užpakalinę duris. Posėdis šiuo metu prasidėjo Londone, nes

ten yra ir sąjungos būstinė.

Bruselio paktu vadinama karinė sutartis buvo pasirašyta 1948 kovo 17 d. 50 metų. Dabar jai priklauso visi Bendrosios Rinkos nariai ir Anglija. Jos tikslas buvo derinti karinę apsaugą ir siekti ūkinio bei politinio susiderinimo. Pasirašius S. Atlanto pakta, karinis tos sutarties bruožas susilpnėjo, bet šiuo metu ji bandoma panaudoti pasitarimams Europos integracijai skatinti. Prancūzijos valdovui šis tikslas labai nepatinka, todėl jo kumštis nukrito ant posėdžių stalo. Kiti posėdžiauja be Prancūzijos atstovo, nors ir įžeisti tokiu isterišku de Gaulle elgesiu.

Tik politinės laisvės sąlygose tauta gali augti

Lietuvių tauta, nors ir nedidelė žmonių skaičiumi, yra viena tų tautų, kurios yra turėjusios plataus teritorinio išsiplėtimo, didelės karinės galios, politinės įtakos ir kultūrinio klestėjimo laikotarpį, po kurio sekė ilgesnė politinio nuosmūgio gaidynė. Ne visoms tokia istoriją turinčiom tautom buvo lemta atsipeikėti ir susigrąžinti nepriklausomybę ir kadaise turėtą galią.

Savo laisvės sutemų nedalia, kuri truko daugiau nei šimtas metų, lietuvių tauta išgyveno savęs nepraradusį. Kunigaikščių ir bajorų Lietuvą pakeitė ūkininkų, darbininkų ir iš jų kilusių inteligentų Lietuva. Tautinio atgimimo brandinta Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo idėja, tarptautinėms aplinkybėms palankiai susiklosčius, 1918 metų Vasario Sešioliktosios Akto tapo politinė tikrovė.

Atstatytos nepriklausomos Lietuvos pažanga visose tautinio ir valstybinio gyvenimo srityse akivaizdžiai įrodė, kad tik politinės laisvės sąlygose tauta gali augti, susidaryti tam augimui reikalingas medžiagines prielaidas, duoti galimybę pilnai pasireikšti savo kūrybiniam pajėgumui. Nepriklausomybės laikotarpis turėjo didelio poveikio ir lietuvių išsilavinimui, išsklaidytai po visus žemynus. Lietuvių tauta savo visumoj pasijuto esanti pasaulio laisvųjų tautų bendruomenės narys, vertas savo istorijos. Vasario Sešioliktosios Akto atstatytos nepriklausomos Lietuvos valstybės laikotarpis, to laikotarpio politiniai ir psichologiniai padariniai įleido gilius šaknis į kiekvieno lietuvių sielą ir šiandien yra bene pat svarbiausioji tarptautinė ir tautinė atrama pastangoms išlaisvinti Lietuvą iš Sovietų Rusijos okupacijos. Todėl su dideliu pakilimu ir viltim visi lietuviai mini istorinio Vasario Sešioliktosios Akto sukaktį.

Penkiasdešimt pirmąsias Lietuvos valstybės atstatymo metines rytoj švęsime naujų Lietuvos laisvės sutemų sąlygose. Netrukus sueis 29 metai, kaip visa lietuvių tauta veda kovą Lietuvai išlaisvinti, jos nepriklausomybei atstatyti. Lietuvis nori būti laisvas savo žemėje, nori turėti teisę tvarkyti savo krašto gyvenimą taip, kaip to nori tautos dauguma. Lietuvis nesutiks būti Rusijos įnamiu, jos visokiais būdais išnaudojamam vergu. Kovą už laisvę veda visi geros valios lietuviai, okupuotoj tėvynę priešindami okupanto užmačioms, puoselėdami savo tautines ir kultūrinės tradicijas ir brangindami savo protėvių kalbą. Už tuos idealus kovojo ir galvas guldė mūsų partizanai, miško broliai.

Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininko V. Sidzikausko kalba per radiją vasario 15 d.

Kaip Pirmojo pasaulinio karo metu ir jam pasibaigus, atkuriant Lietuvos valstybę, taip ir dabar, siekiant tą valstybę išlaisvinti iš Sovietų Rusijos vergovės, lietuviai išveiviai ir karo ištremtieji nesigaili pastangų ir pinigų, kad pagreitintų ir priartintų Lietuvos išsilaisvinimo valandą. Be Lietuvos diplomatinės ir konsularinių atstovų, kurie pačiu savo buvimu simbolizuoja de jure tebeegzistuojančią Lietuvos valstybę, turime Vyriausią Lietuvos Išsilaisvinimo Komitetą, susikūrusį

Lietuvos pogrindyje Antrojo pasaulinio karo metu, turime Amerikos Lietuvių Tarybą, sukurta šiame krašte tuoj po to, kai Sovietų Rusijos karinės pajėgos sutrypė mūsų tėvynės nepriklausomybę ir laisvę, turime Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir Lietuvos Laisvės Komitetą. Greta lietuvių išsilaisvinimo komiteto, turime mūsų politinę ir informacinę veiklą yra nukreipta į tarptautinius veiksmus, gi mūsų akys ir ausys — į Sovietų okupuotąją Lietuvą, į mūsų tautos kamieną.

Paskutiniai įvykiai anapus geležinės uždangos, ypač visą pasaulį sukrėtęs brutalus čekoslovakijos išprievartavimas, kartu su šio krašto užsienio politikos regimu pasvyrimu į Europą, atidaro ir mūsų veiklai naujas galimybes, kelia naujas viltis.

Girdisi autoritetingi pasisakymai už globalinį visų Antrojo pasaulinio karo sukeltų ir neišspręstų politinių problemų sprendimą, už viršūnių konferenciją. Iš pirmo žvilgsnio viliojančios tų galimų posūkių perspektyvos slepia savyje ir

gresiančius pavojus. Maskvos diktatoriai siūlo sprendimus, kuriais būtų įamžintos dabartinės Europos valstybių sienos ir Vokietijos padalinimas. Tai yra dar vienas bolševikų bandymas gauti tarptautinį Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių aneksijos pripažinimą.

Nesėdime ir nesėdėsime rankas sudėję ir mes. Kartu su kitų aštuonių, Sovietų Rusijos pavergtųjų, Vidurio ir Rytų Europos valstybių atstovais ateinančių mėnesių lankysimės Washingtone, vizituosime įtaką turinčius Kongreso narius, darysime žygius valstybės departamente, siūlysimės, kad pasaulio galingiausioji valstybė, Amerika, pasmerktų ryšium su čekoslovakijos invazija Sovietų sugalvotą aprėžto suvereniteto ir teisės kištis į kitų valstybių reikalus doktriną ir paruoštų bei paskelbtų savo europinių problemų išsprendimo programą. Vėliau, gegužės mėn., vyksime į Europą, lankysimės Londone, Paryžiuje, Bonnoje, Romoje, Skandinavų valstybėse ir Strasburge, kur tuo laiku posėdžiaus Europos taryba. Stengsimės, kad ir Baltijos valstybių, taigi ir Lietuvos, laisvės byla būtų neatjungama europinių problemų išsprendimo programos dalis.

Čia suglaustai suminėju tik vieno mūsų politinio veiksmo — Lietuvos Laisvės Komiteto ir Lietuvos Delegacijos Pavergtųjų Europos Tautų Seime — veiklą ir užmojus. Savo kompetencijų ribose aktyviai reikšis ir kiti mūsų politiniai veiksniai.

Penkiasdešimt pirmąją Lietuvos valstybės paskelbimo sukaktį minėkime tad rimtai susikaupę ir su nepalaužiamu tikėjimu ir viltimi. Lietuvių tauta išgyveno carų Rusijos okupaciją, išgyvens ir dabartinę — bolševikų Rusijos. Istorija mus moko, kad sugriuvo visos ant kitų tautų priespaudos sukurtos imperijos. Nėra amžina ir sovietinė.

Oyster Bay Town, L.I. N.Y., supervizorius Michael N. Petito pasirašo Lietuvos nepriklausomybės dienos proklamaciją. Iš k. į d. Helen, Kristina, Kęstutis ir Sandra a Miklai, toliau — Gina Garunkštė.

DAUG PLANŲ, TIK EILĖ NE TA

Kauno namų statybos kombinato vyriausiasis statybininkas (J. Zukas, Tiesoj, sausio 14) pasakoja apie dabartinį Kauno statymą:

„Iš metų į metus niekaip nesugebame išvengti organizacinio chaoso, statome visiškai neparuoštuose kvartaluose, nesilaikydami elementarios technologinės eilės. Be savo blogos išvaizdos, Kauno naujų gyvenamųjų namų mikrorajonai atbaido naujakurius susisiekiimo ir aplinkos nepatogumais.“

„Visiems, net ir nespecialistams, aišku, kad mikrorajonus reiktų užstatyti, laikantis senos, bet paprastos ir teisingos tech-

OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

nologinės eilės: iš pradžių nutiesiami magistraliniai tinklai, vėliau — gatvės, po to — kvartaliniai tinklai ir tik tada pradami pastatai bei aplinkos tvarkymas. Deja, Kaune šito nesilaikoma. Čia pradeda nuo pastatų, teisingiau, gyvenamųjų namų statybos, ir kaip tik statinių, elektros oro linijų ir kitų komunikacijų. Kartu kvartalas ruošiamas statybai, tiesiami kvartaliniai ir magistraliniai tinklai, o kada — dar tik projektuojama. Tik baigus gyvenamuosius namus ir juos apgyvendinus, nutiesiamos gat-

vės, tvarkoma teritorija... Neverta nė aiškinti, kaip skaudžiai tai atsiliepia...“

— Kodėl gi taip yra? — klausia statybininkas ir čia pat ima smulkmeniškai aiškinti, kur tokioms netvarkoms priežastys. Iš to aiškėja, kad kalčiausias neplaningas planavimas. Vienas iš komunistų labiausiai garbinamų stabų yra planas. Komunistai su panieka atsiliepia apie „kapitalistinio ūkio privatinės iniciatyvos džungles“, kuriose, esą, kiekvienas dirba, kas tik jam naudinga, visiškai nepaisydamas visuomeninio tikslumo. Tik planingas darbas galis būti ir visuomenei naudingas, ir ekonomiškai. Tad ir planuoja visa, ir visi. Planavimo sistema taip susiraizgiusi, kad paskiras planuotojas nebesusivaike, ką kaip planuoja kiti keli ar kelioika to paties dalyko planuotojai. Planavimas yra tapęs katastrofiškai neplaningas. Štai ir tas Kauno vyriausiasis statybininkas mini mažiausia devynias Kauno miesto statybos planavimo vietas, ir dar pridėda „ir taip toliau“, atseit, dar ne visas paminėjo. Jų visų planavimai ir planų vykdymai nesuderinti, tad ir išeina taip, kad taip uoliai beplanuojant, „niekaip nesugeba išvengti organizacinio chaoso“. O užtektų, anot vyriausio statybininko, tik laikytis „senos, bet paprastos ir teisingos“ tvarkos... (Elta)

— Vilniaus senamiestį aptiktas XV amžiuje statytas namas, didelė retenybė dėl jo architektūrinių savumų. Planuoja namą atstatyti. Pagal architektę Evaldą Purlio projektą, kaiku rie restauracijos darbai jau esą pradėti. (E.)

Tautosakos rinkėjo jubilieja

Balys Buračas Kaune atšventė 50 metų sukaktį nuo savo kaip tautosakos rinkėjo ir kraštotyrininko darbo pradžios. Sausio 18 jam suėjo ir 72 metai amžiaus. Nuo pat 1918 B. Buračas beveik be paliovos keliau po Lietuvą, rinko tautosakos pavyzdžius ir fotografavo trobesių puošmenis, audinius ir kitokius liaudies meno dalykus. Savo archyve dabar turis daugiau kaip 10 tūkstančių fotonegatyvų. (Elta)

Žibalo lempa įgėgainės pašonėj

Visai netoli nuo Elektrėnų — didžiausios elektros įgėgainės — yra Prūsiškių mokykla. Pro jos langus matyti iš įgėgainės aukštų kaminų besiveržią tirsti mazuoto dūmai. Bet mokykloj apsišviesti vis dar tenka žibalo lempa... Daug planuota ir daug kartų žadėta ir į mokyklą nutiesti elektros laidus, bet iš tų didelių planavimų tiek teišėjo, kad mokyklą vis dar tik elektrinės dūmai tepasiekia. (Elta)

Petrauskų prisiminimas

Kauno miesto administracijai yra pavesta įrengti Kipro Petrausko paminklinį muziejų. Muziejus numatytas įrengti Kaune, buvusiuose Kipro Petrausko namuose. Jame numatoma įrengti skyrus ir Mikui Petrauskui prisiminti. Nutarta Miko Petrausko palaikus perkelti iš Dusmenų kapinių į Vilniaus Rasų kapines ir palaidoti šalia brolio Kipro Petrausko. Ten abiem numatoma pastatyti antkapį. Kompozitorių sąjunga paraginta išleisti monografiją apie Kiprą Petrauską.

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4498.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4355.

BUYER FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruosiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užskaitant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Tel. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemes. Statybą atliekam sąžiningai pagal sustarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvotai ir juoda baltai (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kitu toto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyčiams tortai. Dalia ir Albertas Radziunas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206. ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIŪNO GERIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausius rūšies amerikiečių ir importuotų gerimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papildom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, palatams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lojoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N.Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

GREITOJI PAGALBA. Nenusimink, gausi pagalba. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai Deksnio mostis, dabar vadinama "Ree-Leaf Rub". Dežutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Pensiuntimui pridėdama 50¢. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

Alfa Jeweler

A. OSELIŠ
Garantuotas laikrodžių taisyimas
Auksu, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe

REGINA OSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastas, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743

BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

NEW YORK

CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212-441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312-476-2242

Visais apdraudus ir nekilnojamo turto klausimais prašome kreiptis į LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
Pilnas draudimo patarnavimas — namams, mašinoms, gyvybei ir k.

Chicago Rome Paris München Los Angeles: Atostogos Suvažiavimai LITAS Travel Service yra pasirušius Jums patarnauti nežiūrint kur ir kada keliautumė. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsigyti, kurio laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veitvi. — LITAS Travel Service talkina išskveičiant gimesis iš Lietuvos, atostogom ar nuolatiniams apsigyvenimui. RUOSIATĖS KELIONĖS?... Nepamirškite

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
SEKMINGOS KELIONĖS!

New Yorko tautinių šokių grupė šoka kepurinę Lietuvos nepriklausomybės minėjime, vasario 16 Websterio salėje. Grupelį vadovauja Jadvyga Matulaitienė. Nuotr. P. Ažuolo

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Jungiamės prie estų lūkesčių

Estai yra nedidelė Pabaltijo tauta. Neturi nė pusantro milijono gyventojų. Tačiau tauta nematuojama tik skaičiumi. Gyventojų skaičius terodo fizinę jėgą. Reikšmingesnė yra dvasinė galia, kuri gali būti didelė net ir mažoje tautoje. Tai sprendžiama iš tautos kultūrinio subrendimo, dvasios gajumo ir kovos už savo būvį. Kiek tauta, didelė ar maža, kovoja už savo egzistenciją ir laisvę, tiek ir tėra gajai. Nustojusi kovoti, nustoja ir būti.

Estų tauta svetimoje okupacijoje ištvėrė 700 metų, bet neprarado nei savito charakterio, nei savo kalbos, nei kultūros. Tai yra žymė didžiadvasės tautos, kad ir negausios savo žmonių skaičiumi.

lima žiūrėti nieko pikto nei grasomo, kaip vaiko meilėje bei ištikimybėje savo motinai. O vis dėlto caro laikais toji patriotinė giesmė (Mu isamaa!) būdavo braukiama iš visų meno programų. Caro gubernatorius išbraukė ir 1911 metais iš dainų šventės programos Tallinne. Tačiau šimtatūkstantinė minia tautinę giesmę užtraukė. Tai buvo demonstracija ir drauge protestas, kad neleidžiama laisvai mylėti savoji žemė ir tauta. Tautinio judėjimo nebuvo galima sulaikyti. Po septynerių metų, 1918 vasario 24, Estija pasiskelbė nepriklausoma.

Boševikai, neįstengę estų pavergti 1919-1920 metais, savo nusikaltimą pakartojo po 20 metų, užgozdami visas tris Baltijos valstybes. Pakartojo taip pat carinės Rusijos nežmonišką metodą: neiešti net giesmė reikšti savo tautos meilės. Carinė Rusija spaudė, kad visi mylėtų ją vieną — „nedalomąją ir šventąją Rusiją“. Sovietinė Rusija prievartauja pavergtuosius, kad jie temytų „didžiąją tėvynę“. Tikroji tėvynės meilė pravardžiuojama „buržuaziniu nacionalizmu“, lyg tautos meilė galėtų būti kokia ten „buržuazinė“ ar „proletarinė“. Tai, ką sovietai vadina „proletariu nacionalizmu“, yra ne kas kita, kaip senas rusiškas imperializmas, tiktai dalytas dar tirštesne kraujo spalva.

Dievas tesaugo tave, Estija, ir telaimina visa, ką tu sumanai savo laisvei ir teisėm atgauti, kad netrukus Vasario 24 galėtum vėl laisvai švesti gražiame Tallinne, be jokių svetimų gubernatorių bei komisarų, o iš visos tautos krūtinės plačiai aidėtų — Mu isamaa!

★

★

Meilė savo šalies ir tautos yra antroji žymė, nematuojama nei gyventojų skaičiumi nei teritorijos didumu. Tauta mylima ne dėl to, kad ji aprėpia didelius plotus (gana dažnai ne savus), arba kad ji labai galinga fiziškai, bet dėl to, kad yra sava, kaip motina. Estų tautos himnas labai gražiai tai pasako trimis posmais:

“Tėvyne mano, mano džiaugsmo ir laime, kokia tu graži! Niekur nerandu šiam plačiam pasauliui, kas man būtų taip brangu, kaip tu, mano tėvyne!

“Esi juk mane pagimdžiusi ir užauginusi; tau nuolatos dėkoju ir esu ištikimas iki mirties! Tu man už viską meilesnė, brangi mano tėvyne!

“Tesaugo tave Dievas, mano miela tėvyne! Tegina Jis tave ir telaimina gausiai visa, ką tik tu sumanai, brangi mano tėvyne!”

★

Tėvynės giesmė buvo vadinama tai, kas vėliau tapo Estijos himnu. Rodos, jame nebuvo gaidžiama.

JONAS JAŠKAUSKAS
LEMTINGOS DIENOS
APYSAKA

(25)
Jonas rado mokytoją Zaranką besidarbaujant su vienu mokiniu, kurį rengė į gimnaziją. Pamokai pasibaigus ir mokinį atleidus, papasakojo jam apie dvaro pirtį esantį “karo grobį”, nutylėdamas, kokių būdu ir iš kur jis atsirado; paaiškino, jog esąs surištas garbės žodžiu, kol kas apie tai neprisitari. Mokytojas nė neužsipulė visa žinoti, tardamas, jog paslaptis telieka paslaptimi. Dabar tik klausimas, kaip iš ten tą grobį paimti.

— Tuo reikalu aš pas jus ir atėjau, nes patsai nesugalvojau, kaip reikalą galėčiau sutvarkyti, — pasakė Jonas.

— Manau, bus geriausia, jei aš nueisiu pas Steponą ir paprašysiu jį nuvažiuoti su arkliai ir viską paimti savo žinion. Jei norės, galės pasikviesti Juozą ar Anicetą į talką. Jie manė labiau pažįsta, todėl bus geriau, jei pasakysiu aš, o jūs paliksite nuošaliai.

Taip sutaręs, Jonas išėjo namo, o mokytojas išskubėjo pas Steponą.

Rytojaus dieną Jonas gavo iš mokytojo laiškėlį, kad visas tinkamai sutvarkyta.

GEGUŽINĖ

Sekmadienį Jonas susitiko prie bažnyčios Stefą. Ji sakėsi apsisprendusi gegužinėj dalyvauti. Mišką gerai žinanti, tai pati viena ir nueisianti.

Sutartu laiku pradėjo rinktis jaunimas. Iš vyrų, be dalyvavusių pas mokytoją Zaranką susirinkime, atėjo dar

Karininko A. Juozapavičiaus žuvimo aplinkybės

Jo 50 metų žuvimo ir 75 metų gimimo sukakčiai (3)

V. PRIŽGINTAS

Rusas gen. Kondratavičius tuojau buvo nušalintas ir išvyko iš Lietuvos. Krašto apsaugos ministeriu buvo paskirtas savanoris karininkas Mykolas Velykis (1884-1956). Lapkričio 23 pirmoji Lietuvos vyriausybė išleido patį pirmąjį įsakymą kariuomenei, kuriuo buvo steigiamas 1-asis pulkas ir jo vadu skiriamas karininkas Galvydis-Bykauskas. Gruodžio 18 1-asis pulkas iš Vilniaus atvyko į Alytų. Savo sudėtyje jis turėjo 18 karininkų ir 25-29 karius savanorius.

Prof. A. Voldemaras, pirmosios Lietuvos vyriausybės ministras pirmininkas, vykdamas į Vokietiją, buvo savo adjutantui karininko A. Juozapavičiaus lydimas. Išvykdamas iš Vilniaus, karininkas A. Juozapavičius iš savo dienoraštį įrašė:

“Sudiev, Vilniau! Sudiev, Lietuvos sotine! Greit nesimatysime. Gal ir daug teks nukentėti, daug ašarų ir kraujo pamatyti. Gal tu į lietuvių pardavikų ne laisvę pakliūsi ir vėl būsi prie ko nors priskirtas. Būk ramus! Neilgam! Išvaduos tave Lietuvos sūnūs”. (P. Dirkis, Antanas Juozapavičius, “Karys”, 1959, Nr. 10).

Prieš raudonąją armiją

Karininkas A. Juozapavičius kelionėje, kurioje lydėjo prof. A. Voldemarą, buvo trumpai. Palikęs ministerį pirmininką Berlyne, gruodžio pabaigoje skubiai grįžo į Lietuvą. Tuo metu raudonoji armija jau brovėsi į Lietuvą. Vilniuje buvo tragiška padėtis. Grįžęs karininkas A. J. tuojau paskirtas

į Alytų 1-jo pėstininko pulko vadu padėjėju, o netrukus — pulko vadu. Nors trumpą laiką buvo pulko vadu, bet spėjo jau padėti tvirtus pagrindus. Buvo visų mylimas, kupinas energijos, jūdus, drąsus ir nepaprastai darbštus.

1-ojo pėstininkų pulko dvi pirmosios kuopos turėjo maždaug po 80 savanorių. Jų apginklavimas buvo įvairus, bet daugiausia jie turėjo rusiškus ginklus. 2-oji kuopa skubiai išvyko į Jiezną talkinti kitom savanorių kuopom, nes per ten ėjo didelė grėsmė Kaunui: raudonosios armijos pulkai veržėsi ta kryptimi. 5-oji ir 6-oji kuopos turėjo po 60 savanorių. Mokomoji kuopa turėjo tik 20 savanorių. Savanoriai buvo jaunuoliai, 15-20 metų amžiaus, kariuomenėje netarnavę. Jiem apmokyti nebuvo laiko: priešas jau už durų. Apsirengimas buvolais įvairus. Kai kurie dėvėjo vyzas. Vasario 12 pulkas gavo vokiškų šautuvų, tačiau jais tik dalis buvo apginkluota.

Paskutinė naktis

Vasario 12 į 13 labai stipriai snigo. Už kelių žingsnių nieko nebuvo matyti. Be to, vasario 12 vidudienį vokiečių įgula, nieko nepranešusi mūsų pulko vadovybei, paliko Alytų. Tuo pat metu dvi vokiečių karių komunistų gurguolės nuvažiavo į Daugus, kur stovėjo raudonosios armijos pulkai, talkinti okupuoti Lietuvą. Pulko vadas tuojau pat patyrė apie vokiečių

igulos pasitraukimą. Tą naktį komunistai pradėjo supti Alytų, tikėdamiesi, kad miestas yra laisvas ir neginamas. Be to, jiem padėjo blogas oras. 7 km nuo miesto stovėjo pulko sargyba. Karininkas A. Juozapavičius vadovavo miesto gynimui. Turėdamas su savimi vieną kuopą ir kelis kulkosvaidžius, pasinaudodamas tamsa, bandė pasiekti plentą ir ten smogti stailga priešui į užnugarį. Vietinių savanorių padedamas, pasiekė plentą, bet buvo per vėlu: priešas buvo pasistūmėjęs į priekį, arčiau Alytaus. Vengdama susidurti su priešu, kuopa palengva grįžo į Alytų. Abipus Nemuno vyko tarpusavis susisaukdymas. Pulko vadas, matydamas kritišką miesto padėtį, nusprendė skubiai vykti ir paspartinti savanorių pasitraukimą iš kareivinių. Jam ypač rūpėjo kariškas turtas kareivinėse. Į vykių išvakarėse gauti vokiški šautuvai dar nebuvo išdalinti visiem savanoriam. Bijojų, kad jie gali atitekti priešui. Anuo metu kiekvienas ginklas buvo brangiausias turtas: buvo perkamas iš vokiečių už lašinius.

Karininkas A. Juozapavičius, palikęs savanorius prie tilto, skubiai nuėjo į kareivines, norėdamas patikrinti, ar viskas evakuota. Rado, kad vokiški ginklai dar neišgabenti. Jie skubiai buvo pakrauti į vežimus ir vežami. Pulko vadas raitas jojo paskui vežimus. Ko-

munistai šaudė į savanorius iš visų pusių, iš visų pakampių. Tuo metu daug jaunuolių savanorių žuvo. Karininkas A. Juozapavičius skubiai lydėjo per tiltą vežimus, prikrautus ginklų ir šaudmenų. Karininkas A. Juozapavičius ant tilto buvo duomen sūviais nušautas. Jo arklys irgi buvo nušautas. Tai įvyko iš ryto, 8-9 val. Prieš tai naktis praėjo be miego, organizuojant Alytaus apsigynimą. Raudonoji armija tik 12 val. atžygiavo užimti Alytaus. Be penktosios kolonos tautos raudonosios armijos pulkai nebūtų Alytaus užėmę! (J. Vildžiūnas, Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirmininkas, daug panegirikos skyrė pankatajai kolonai savo straipsny “Vilniaus šeiminkai”, “Pergalė”, 1967, Nr. 6, 118-119 psl.).

Rusų komisari, užėmę Alytų, suradę karininko A. Juozapavičiaus lavoną, norėjo jį pakisti upėje po ledu. Alytaus burmistro K. Balukevičiaus pastangomis ir kyšiais, karininko A. Juozapavičiaus lavonas buvo išpirk-

tas ir slapta palaidotas. Po dviejų dienų, vasario 15, mūsų savanoriai raudonosios armijos pulkus iš Alytaus išvarė ir miestas buvo išlaisvintas. Karininko A. Juozapavičiaus palaikai buvo iškilmingai palaidoti prie bažnyčios, šventoriuje. Vėliau ant kapo buvo pastatytas paminklas, kuriam akmenys surinkti iš visos Dūkijos. Tiltas, ant kurio buvo nušautas karininkas A. Juozapavičius, buvo pavadintas jo vardu ir prikalta lenta: “Čia žuvo karininkas Antanas Juozapavičius”.

Jau praėjo 50 metų, kai Alytuje ant tilto žuvo savanoris karininkas A. Juozapavičius, 1-ojo pėstininkų pulko vadas. Zuvo pačiame savo jaunystės žydėjime. Jeigu būtų gyvenęs, dabar būtų 75 metų amžiaus. Galėtų daug mum papasakoti apie anų metų laisvės kovas.

Jo amžininkų turime daug. Būtų gerai, kad apie jį būtų parašyta monografija. Gyvi amžininkai sudėtų savo atsiminimus. Pirmasis žuvęs karininkas iš tokios monografijos būtų atei-nančiom kartom. Jis mirė, kad mes gyventume!

VIENINGOS KOVOS KELIU

Vasario 16-sios šventės — 51 nepriklausomybės atstatymo metų proga — Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos centro komitetas kviečia visus krikščionis demokratų ir visus po pasaulį išblaškytus lietuvius iš naujo pasižvesti nepalistančiai kovai už tėvynės laisvę.

Atskleiskime jaunimui nepriklausomybės kovų savanorių kūrėjų, tautos sukilimo partizanų, miško brolių, Sibiro ir koncentracijos stovyklų kankinių aukos prasmę. Idiekime jų širdyse tos visa išskaistinančios aukos sėklas, kad jos sudygtų ir išsikleistų tauraus žmoniškumo ir didžios meilės žiedais.

Atverkime savo širdis pavergtajai tautai ir pašveskime savo gyvenimą jos naudai ir gerovei. Panaudokime visas progas visais galimais būdais padėti pavergtiesiems broliam jų tyloje ir šventoje kovoje prieš okupantą.

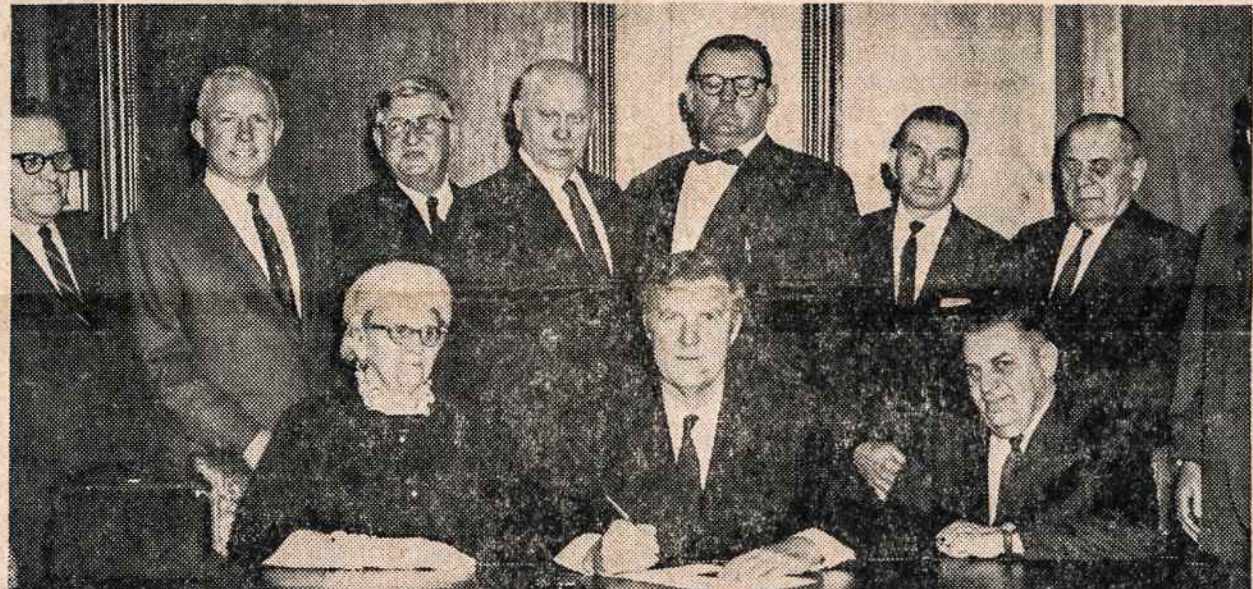
Nedarykime nieko, kas galėtų kenkti pavergtos tautos kovai už laisvę. Atsisipirkime visom Kremliaus okupanto vilio-

nėm ir žabangam. Atskleiskime visus okupanto būdus ir priemones suskaldyti kovojančią išeiviją. Išjunkime iš savo gretų visas subversyves piktžolės, kurių šaknyms maitinamos okupantų sultimis ar savanaudiškumo svaivis.

Politinės emigracijos egzistenciją įprasminkime pasižen-tusiu tarnavimu pavergtos tautos interesams. Suremkime pečius politinei ir bendruomeninei veiklai ir, susirikiavę po Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vėliava, paspartinkime savo žingsnius darbo, kovos ir aukos keliu į laisvę.

Darbas už pavergtuosius brolius tegainina rankas ir širdis. Kova už laisvę teatnauja tikėjimą lietuvių tautos nemarumu ir jos didybe. Auka už tėvynę teįprasmina skaudų emigracijos likimą. Meilė broliam ir tėvynei tebūna visos mūsų veiklos šaltiniu ir žibintu kelyje į laisvą, nepriklausomą, demokratinę ir krikščionišką Lietuvos valstybę.

LKDS Centro Komitetas

Wyoming Klono lietuvių delegacija sausio 30 lankėsi pas Penna. gubernatorių Raymond P. Shafer, ir jis pasirašė proklamaciją, skelbdamas Lietuvos nepriklausomybės dieną. Iš k. į d. sėdi Nelė Bajorienė, gub. R. P. Shafer, Pranas Katilius; stovi Matas Brusokas, Leonardas Pališ, Jonas Turak, Matas Zujus, Vytautas Paulauskas, Jonas Stadulis, Adomas Miliauskas.

du jaunuoliai — septyniolikametis Limba ir aštuoniolikametis Meškūnas. Abu netolimo kaimo ūkininkaičiai. Iš mergaičių atėjo Jono pusseserės Surdegytės, Liuda, Stasė ir dar dvi seserys — Adelė ir Agota Jakulytės. Kiek vėliau atsirado ir Stefa. Šiandien ji buvo apsiirengusi balta namuose austos drobės suknele, avėjo tos pačios spalvos žemų kulnių bateliais, į plaukus buvo įsisegusi raudoną rožę ir labai gražiai atrodė. Dirbdama po stogu, neįdegusi saulėj, savo baltu veidu nuo kitų mergaičių labai skyrėsi. Skyrėsi ji ir savo laikysena. Pradžioje vienos kitų kiek varžėsi, bet visos greit susidraugavo.

Tur būt, pirmą kartą nuo karo pradžios pasigirdo miške daina, armonika ir jaunas nerūpestingas juokas. Visi uogavo, mergaitės rinko miško gėles, pynė vainikus, jais puošėsi. Visi žaidė, šoko dainavo.

Jaunimui besilinksminant, Zaranka, Jonas, Adomas ir Steponas apžiūrėjo Stepono įrengtą ginklų sandėlį — slėptuvę. Be gautų iš vokiečių sandėlio ginklų, buvo ir daugiau, surinktų iš apylinkės kaimiečių. Reikalui esant, būtų galima apginkluoti nemažą vyrų būrį. Nors greitų pasikeitimų dar nesimatė, bet buvo jau pasiruošta, laikai atėjus, nepraleisti progos.

Vasara jau buvo įpusėjus. Netrukus prasidės naujų pylių pristatymas. Jaunuoliai sutarė įvairiais būdais įspėti ūkininkus, kad su pyliavomis neskubėtų, kad ilgiau delstų. Jei okupantas bus priverstas kraustyti, daugiau grūdų liks krašte.

Besilinksminant atėjo ir vakaras. Jau reikėjo skirstytis. Jonui, kaip labiau pažįstamam, teko į namus palydėti Stefą. Saulė jau buvo nusileidusi, iš po medžių dvelkė gaivi vėsa, kvėpėjo sakais ir miško gelėmis. Jie ėjo miško keliuku tylėdami, lyg nenorėdami ar nedrįsdami drumsti miško pasakos. Pirmoji prabilo Stefa: — Esu dėkinga už sudarytą tokią malonią progą susipažinti su jaunimu ir taip linksmai praleisti laiką.

— Seniau jūs su niekuo nesusitikdavote? — Kai gyvenau tėviškėj, buvau maža mergaitė. Auggau lenkų, gal, tiksliau pasakius, sulenkėjusių lietuvių tarpe; tada su tokiais ir bendravau. Paaugusi išvažiavau į Vilnių mokyti. Ten vėl patekau tarp lenkų. Tėvo įtikinta, save tokia ir laikiau.

— Bet jūs gražiai kalbate lietuviškai. — Mano motina buvo tikra lietuvė. Kol ji buvo gyva, mokė mane lietuviškai.

— Bet jau daug laiko čia gyvenat. Kodėl anksčiau su niekuo nesusitikdavote? — Čia patekau į kitokią gyvenimo sūkurį. Jei ne jūs, gal ir dabar ten tebebūčiau. Bet praeitis daugiau nebegrįš. Dabar noriu gyventi ateičiai ir stengtis būti naudinga savo kraštui.

— Savo kraštui jūs jau daug pasitarnavot. — Jūs kalbate apie tuos ginklus? — Kad ir apie juos. Be jūsų pagalbos mes nebūtume prie jų priėję.

— Ar dabar jie saugioji vietoj? — Dabar jau niekas jų nerat. Bet jums ar negresia pavojus? — Nemanau, kad kas mane įtartų. Net jei ir pradėtų tų ginklų ieškoti. Greičiausiai visai nieškos. Jie seniai turėjo būti atiduoti karinei valdžiai, o ne gulėti civiliniam sandėly. Jei pasigestų, nedrįstų prisipažinti, kad tokie ginklai buvo. Bijotų atsakomybės ir nutylėtų.

— Tenka tik džiaugtis, kad jums taip gerai pavyko. Bet ar jūs viena viską sutvarkėt? — Norite žinoti, kas man padėjo? — Jei manote, kad galiu žinoti, būtų įdomu.

— Jūs matėte belaisvį, su kuriuo dirbu pieninėj? Tai jis su savo draugais viską sutvarkė. Aš tik atrakinu sandėlį. — Jūs jais pasitikite? — Tikiu, kad neišduos. Be to, jie negalėtų įrodyti, kad į šį reikalą aš esu įmaišyta.

— Mes privalome būti jums labai dėkingi. Jei atsisirastų koks pavojus ar šiaip koks reikalas ištiktų, pasitikėkite mumis. Kuo galėsime, padėsime. — Labai džiaugiuosi turėdama tokią draugą... — Tai liečia ne mane vieną, o visus, su kuriais tenka bendrai veikti. Tik jie dar nieko nežino ir visus ginklus atsiradimo nuopelnus priskiria man. Aš manau, kad kai kuriems iš artimesnių bendradarbių vertėtų pasakyti, iš kur tie šautuvai atsirado.

— Jei jūs manote, kad taip geriau ir jei nebūtų pavojaus... — Jūs pasitikite manimi, tai galite pilnai pasitikėti ir tais, kuriais aš pasitikiu. Todėl ir nenorėčiau jūsų slėpti.

— Jei manote, kad taip geriau, neslėpkite. — Ačiū! Bendram darbiui ir jum asmeniškai tai bus labai naudinga. Kiek patylėjusi, Stefa paklausė.

— Kartą jūs minėjot, kad aptarinėjot planus, kaip mane įtraukti į bendrą veikimą. Ar jau buvo imtasi kokių žygių? — Ir taip, ir ne. Buvo galvota su jumis arčiau susipažinti, o tada aptarti tolimesnio veikimo eigą. Pamatant mūsų susitikimą dvaro alėjoj, kai jus supažindinau su Adomu Audriu? Tai buvo plano pradžia.

— Atrodo, be tikslo jūs nė žingsnio nežengiate. — Susipažinti su simpatinga mergaite irgi tikslas. — Tikslas, slepiąs kitą tikslą... — Adomas šaunus vyras. — Bet jis ne mano skonio... — Kai arčiau pažinsite, pamilsite jį.

— Nemanau... be to... Na, tai mes ir atėjome. Nenoriu toliau kviesti ir lodyti dvaro šunis. Labai dėkoju už šią dieną, už palydėjimą ir už... pasitikėjimą... Parėjusi namo, Stefa koridorių susitiko Frančą, kuris pasakė, kad ūkvedys jau esąs grįžęs ir dar šį vakarą norįs ją matyti.

Prašau nesakyti, kad mane matėt. Tikiuosi, jokie svarbaus reikalo nėra, kad pasimatymo nebūtų galima atidėti rytdienai. — Francas žadėjo patylėti. — Įėjusi į savo kambarį, Stefa nežiebė šviesos, kad neatkreiptų Hanso dėmesio. Tamsoj pavakarieniavo ir rengėsi gulti. Nežinia, ar Francas neišstėjęs savo pažado, ar Hansas pats panoro pasitikrinti: dar nespėjus jai atsigulti, pasigirdo lengvas beldimas į duris. Ji suprato, kas beldžias, bet neatsiliepė. Beldimasis dar ir dar pasikartojo — ji neatsakė. Tada pasigirdo Hanso balsas. Negavęs jokio atsakymo, jis nusikeikė ir, kaukšėdamas savo sunkiais batais, nuėjo.

(Bus daugiau)

Mūsų tautos balsas nėra nutildytas

Vasario šešioliktoji nepriklausomoje Lietuvoje buvo visos lietuvių tautos šventė. Tą dieną tauta minėjo savo didingą valstybinę praeitį, savo atstatytosios valstybės kūrybinę plėtojimą ir savo prisirišimą prie laisvės. Nepriklausomybė, tautos paskelbta ir tarptautiškai pripažinta, buvo reali, nes tautos reikalai buvo sprendžiami pačių lietuvių Lietuvoje ir lietuvių atstovaujami nepriklausomai nuo svetimųjų nurodymų. Dabar, Lietuvai esant sovietų okupuotai, jos reikalus sprendžia svetimieji, ir dargi ne lietuviški komunistai, bet Kremlius valdovai, težiūrėdami Sovietų Sąjungos interesu, kurie yra priešingi Lietuvos interesams. Pirmiausia gi jie priešingi Lietuvos nepriklausomybei, taigi vyriausiai tautos teisei, kurios vykdymas yra būtina sąlyga apsaugoti tautiniam savitumui, kultūros pažangai ir materialinei gerovei, laisvai bendradarbiaujant su civilizuo tuoju pasauliu. Dabartinė Lietuvos padėtis nesudaro išimties: Sovietai naikina visų valstybių laisvę, kurias gali pasiekti Maskvos smurtas.

Štai kodėl okupuotoje Lietuvoje sovietai slopina kiekvieną atsiminimo apie nepriklausomybės laikus išraišką, ir didelė tyla apgaubia kaip tik neįsūdindama iš mūsų istorijos ir sąmonės Vasario šešioliktosios dieną.

Tačiau ši tyla negali suklaudinti pasaulio. Padarytas Lietuvių smurtas, jos okupacija iki šios dienos tarptautinės viešosios nuomonės laikomi vienu iš ryškiausių Sovietų Sąjungos agresyvių politikos pavy-

Lietuvos dipl. šefo St. Lozoraičio kalba nepriklausomybės šventės proga

džių. O antra, mūsų tautos balsas nėra visiškai nutildytas, nes šimtai tūkstančių užsienio lietuvių laisvame pasaulyje, niekieno neverčiami, neturėdami jokių materialinių tikslų, vieningai, viešai švenčia Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo sukaktį. Tokiu būdu laisvoji mūsų tautos dalis, neprieinama sovietų terorui ar klaidinimui kalba už visą tautą ir reiškia jos tikrus jausmus.

Šis mūsų bendras nusistatymas Lietuvos laisvės byloje yra pagrįstas ne tik patriotiniais jausmais ir Lietuvos gyvinių interesų supratimu. Jį stiprina realūs politiniai duomenys, būtent, padėties sovietų pavergtuose kraštuose ir net pačioje Sovietų Sąjungoje raida. Per 25 metus sovietai neįstengė įskiepyti Lietuvai ir kitom jų užvaldytom valstybėm komunizmo dvasios ar patraukti jas savo pusėn. Priešingai, visur, kur jie yra įvedę savo santvarką bei politinį viešpatavimą, nesustabdomai auga tautų pasiryžimas atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Toks sąjūdis Čekoslovakijoje buvo privertęs komunistinę vyriausybę pradėti atleisti spaudos varžtus, ir dėl to Maskva okupavo Čekoslovakiją. Sovietų Sąjungoje vis daugiau ir griežčiau pasireiškia jaunų intelektualinių sluoksnių, rašytojų, mokslininkų technikų pasipriešinimas politinei bei dvasinei spaudai. Lenino, Stalino ir jų įpėdinių teroras, sunaikinęs milijonus žmonių, pasiro-

dė beginklis prieš laisvės idėją, kuri atgyja, noksta ir pradeda išleisti iš dvasios pogrindžio taip pat ir Rusijoje.

Žinoma, šis procesas ilgai truks ir bus visur stabdomas visom, kad ir negailestingom, priemonėm, ligi susidarys sąlygos pavergtom tautom išsilaisvinti. Tačiau jis tęsiasi, gilina neapykantą sovietam ir gaivina išsilaisvinimo viltį. O ši viltis jau savaime yra politinis ir dvasinis veiksnys prieš tuos, kurie traido žmonių ir tautų laisvę.

Nepriklausomybės šventės proga Lietuvos diplomatinė tarnyba su gailėsčiu ir pagarba

prisimena a.a. ministrį Petrą Klimą, neseniai mirusį Kaune. Nepriklausomybės akto signataras, karštas patriotas velionis didžiai nusipelnė mūsų tautai, sėkmingai tarnaudamas kaip diplomatas ir vaisingai dirbdamas kaip istorikas. Sovietam okupavus Lietuvą, jis atsiskė bendradarbiauti su okupacine valdžia ir tęsė tarnybą užsieny kaip Lietuvos diplomatijos šefo pavaduotojas. Vėliau hitlerininkai kalino jį vienerius metus ir sovietai 10 metų. Tenužmiršta lietuvių tauta šio žymaus valstybės vyro, davusio jai savo jėgas ir už ją kentėjusio. Lietuvos žemė, kurioje palaidotas Petras Klimas, bus jam lengva, nes jis mirė tikėdamas, kad ji bus vėl laisva.

Prof. Julijū Grauvrogką prisiminus

P. STRAVINSKAS

Daug pasiekė homo sapiens (protingasis žmogus) šiandien savo proto galia. Jis išaiškino slaptąsias gamtos jėgas ir priverė anas jam tarnauti. Jis ištobulino techniką, pasiekė didelių laimėjimų ūkio srityje, išrado daug naujų medžiaginių vertybių, gyvenimo patogumų. Jis pakėlė medžiaginę kultūrą iki stebėtinai aukšto lygio.

Bet visa tai neatnešė žmoniui laimės. Nepašalino bado, kurį ir šiandien kenčia didelė žmonių dalis. Nepanaikino socialinio neteisingumo, žmogaus išnaudojimo, kurį matome daugelyje pasaulio kraštų. Neišdavė milijonų žmonių ir gausybės tautų iš despotų ir tironų spaudos. Nesumažino ištuokų, nesulaikė šeimų irimo, dėl kurio kenčia šiandien nesuskaitoma daugybė iš šeimos žaidimo išstumtų, tėvų atsižadėtų, be tėviškos globos ir auklėjimo paliktų vaikų. Neapvaldė aklytų žmogaus aistrų — neapykantos, keršto, pavydo, egoizmo, didybės ir kitų, dėl kurių žmogus negali sugyventi su žmogum, tauta su tauta, valstybė su valstybe.

Šiandien visiem jau darosi aišku, kad žmonių gali padaryti laimingą tik tai homo ethicus, vadina, tik dorasis, etiškasis žmogus.

Žinojimas ir sąžinė turi derintis žmoguje. Protas turi klausyti sąžinės.

Dorasis žmogus, homo ethicus, pažinęs tai, kas gera ir kas bloga, turi elgtis pagal savo sąžinę, jausdamas dorinę atsakomybę už savo veiksmus.

Tokio homo ethicus reikia šiandien visom tautom ir valstybėm. Jo reikia ir mum, mūsų tautai ir valstybei.

Tokį dorąjį žmogų, homo ethicus, mes turėjome ir prieš metus (1968 vasario 10) Cleve-

lande (Ohio) mirusiojo a. a. prof. Julijū Grauvrogko asmenyje.

Jo plačioje asmenybėje gražiai, suderinamai reikėsi protas ir sąžinė, neleidusi protui daryti to, kas nesiderina su jos liepimu. A. a. prof. Julijū Grauvrogko asmenyje, tiesą sakant, matėme homo sapiens ir homo ethicus; šis pastarasis buvo net "galingesnis". Todėl tą didelio proto ir jautrios sąžinės vyrą, mūsų tautos ir valstybės veikėją, manding, galime vadinti ir vienu homo ethicus vardu.

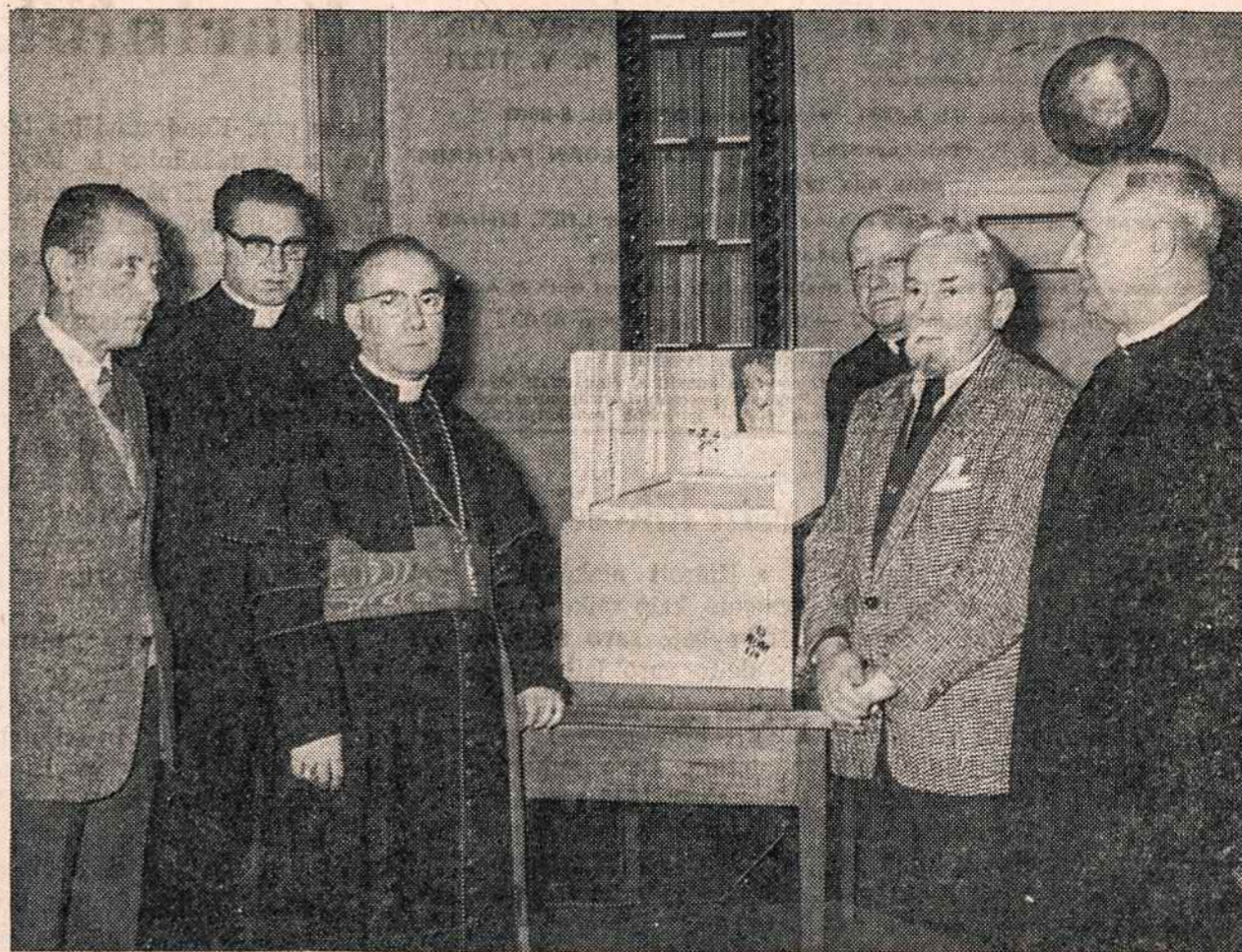
A. a. prof. Julijū Grauvrogkui mirus, 1968 kovo 30 Drauge esu paskelbęs jo nekrologą, kurį pateikiu šiek tiek jo biografinių žinių ir paryškinau jo asmenybę, daugiau sustodamas ties juo kaip mokslo kūrėju, išradėju, didelės intelektualinės jėgos vyru. Ten pateikta irgi šiek tiek žinių apie jo idėjinę veiklą ir jo mus žavintį bei pamokantį privatinį krikščioniškąjį gyvenimą.

Nekartodamas to, kas buvo Drauge parašyta, a. a. prof. Julijū Grauvrogką prisiminsiu čia daugiau kaip socialinės sąžinės vyrą, kaip homo ethicus, kuris dirbo ir kovojo dėl sociališkai orientuoto humanizmo, siekdamas jo idealą realizuoti ir teisingą bendruomenės tvarkoje, valstybėje.

Pateiksiu čia vieną kitą a. a. prof. Julijū Grauvrogko biografinį faktą ir asmenybės bruožą, rodantį jo humanizmą, jo socialinę sąžinę, jame apsigyvenusį tą gerąjį, nuskriaustusius ir silpnusius užjauciantįjį, juos nuo socialinio neteisingumo ir neteisės ginantįjį ir, apskritai, tautų ir valstybių gyvenimui, ypač gi mūsų tautai bei valstybei tvirtus dorinio bei teisinio gyvenimo pagrindus padėti siekusįjį homo ethicus.

1) Dar būdamas jaunas, studentaudamas Petrapilio technologijos institute, 1915 m. a. a. prof. Julius Grauvrogkas įsijungia į socialdemokratinio jaunimo eiles (įsirašo į Liet. studentų Petrapilio draugiją ir priklauso jos kairiajam sparnui, kaip jis pats sakė, "studentų radikalų rateliui"). Kas atvedė stud. Julijū Grauvrogką, turtingų tėvų vaiką, savo kilme dargi ir bajorą, į socialdemokratinį jaunimą, kuris sielėjosi darbininkų gerove, jų likimu, silpnųjų ir nuskriaustųjų gyvenimo ir socialinės padėties pagerinimu? Jį atvedė ten jo turėtoji socialinė sąžinė, jame besireiškias homo ethicus.

2) Įsijungęs į minėtąjį draugiją ir socialdemokratų eiles, iškart jis priima visas ano meto socialdemokratų idėjas, ne tik socialines, bet ir pasaulėžvalges, vadinamas, Karolio Markso materializmą. Bet tuoju jis savo dideliu, giliu ir plačiu protu tai pergalvoja, randa marksistinį materializmą nepriimtina, jį atmeta ir grįžta prie

Romoje gruodžio 14 aptarta Lietuvos kankinių koplyčia. V. K. Jonynas buvo nusivėžęs tos koplyčios modelį. Iš k. į d. architektas F. Vacchini, prel. V. Mincevičius, kard. A. Samore, prel. J. Tadaraukas, V. K. Jonynas ir vysk. V. Brizgys.

Dievo; atgauna gyvą tikėjimą, kurį tvirtą ir nepalaužiamą jis išlaikė iki paskutinio savo atdūso, iki mirties. Nuo tada jis gilina sielą į krikščioniškąjį doros mokslą, ypač į krikščioniškąją socialinę doktriną, kurią skelbia Katalikų Bažnyčia. Kas įvyko anuo metu jaunojo J. Gr. sieloje? Protas atrado pasaulėžvalginę tiesą, kurią sąžinė išakė jam bei prieštaravimų priimti ir nusilenkti dieviškajam autoritetui.

Tai padaręs, stud. J. Gr. persiima mintimi, kad jo kilnisus pašaukimas žemėje yra rūpin-tis ne tiek medžiagine, kiek sielos kultūra, į kurią tada jo aplinkos žmonės ir draugai ne-

kreipė reikiamo dėmesio. Jis jau tada pagavo teisingą mintį, kad medžiaginė kultūra bei sielos kultūros žmonėm laimės neatneša. Net ir darbininkų (tų silpnųjų ir nuskriaustųjų) vienomis tik medžiaginėmis gėrybėmis nepatenkinsi, jų nepasotinsi. Todėl jaunasis J. Gr., net ir socialdemokratu būdamas, apsisprendė tapti kunigu. Jis nusprendė įstoti į Petrapilio kunigų seminariją klieriku. Sužinoję apie tai, jo idėjos draugai (socialdemokratai) jį nuo anos jiem labai keistos idėjos atkalbinėjo. Bet jis vis tiek padavė Petrapilio kunigų seminarijai prašymą priimti jį klieriku, tik, deja, anas jo prašymas

nebuvo patenkintas, matyti, seminarijos vadovybei suabejojus prašytojo — kandidato į klierikus pašaukimu... Aišku, ir seminarijos vadovybei buvo keista, kaip čia dabar socialdemokratas apsisprendė tapti kunigu.

Bet kas iš tikrųjų ano meto J. Gr. traukė į kunigų seminariją ir jam rodė kelią į kunigus? Tai jame egzistuojąs homo ethicus.

(Bus daugiau)

APIE MUZIKĄ JONĄ BRUNDŽĄ

J. ŽILEVIČIUS

Ilgametis Brooklyno šv. Jurgio parapijos vargonininkas Jonas Brundza mirė sausio 1. Gyveno jis Rego Park sekcijoje, savo namuose. Paskutinius metus sirgo ir nebegalėjo dirbti jokio darbo. Nuliūdė paliko žmoną Bronę Vencevičiūtę. Velionis buvo gimęs 1889 Pilia-kalniškių kaime, Sūnsukų valsčiuje, Lietuvoje.

Baigęs pradžios mokyklą, privačiai rengėsi egzaminą į gimnaziją. Tuo pačiu metu pas Sūnsukų vargonininką mokėsi ir vargonininkavimo. Iš pat mažens jį traukė muzika.

Nuvažiavęs pas Marijampolę, muzikos mokėsi pas Joną Bendorių, kad galėtų įstoti į Varšuvos konservatoriją. Po keletrių metų nuvyko Varšuvon ir pas suvalkietį Vaitiekų Ratušinską tobulinosi vargonininkavime. Ratušinskas tuo metu buvo vargonininku šv. Florijono bažnyčioje Prahos priemiestyje.

J. Brundza vargonininkų draugijos bažnytinės muzikos skyriuje išlaikė reikiamus egzaminus ir grįžo Lietuvon. Pradėjo vargonininkauti Kučėnuose, Višakio Rūdoje. Prasidėjus pirmam didžiajam karui, pasitraukė į Vilnių. Apsigyvenęs moksleivių bendrabutyje, mokė moksleivius dainų ir giesmių.

Parėngė moksleivių chorą, kuris turėjo giedoti lietuviams skirtose pamaldose lenkiškoje bažnyčioje Lukiškiuose... Lenkai, sužinoję, kad lietuviai giedos lietuviškas giesmes, susiorganizavo ir giesmininkus užpuolė. Patį chorvedį J. Brundžą, P. Dovydatį ir kitus net apstumdė ir apmušė, net sužeidė.

Frontui artėjant, su moksleiviais J. Brundza pasitraukė į Voronežą. Ten gimnazijoje dėstė muziką, mokė chorą. Pačs gi stojo į muzikos mokyklos fortepijono klasę. 1918 su moksleiviais grįžo Lietuvon. 1919 buvo pirmasis Kauno įgulos kareivių karo mokyklos ka-

riūnas, aviacijos dalinių chorvedis. Mokė juos giesmių ir dainų. 1920 švietimo ministerijos surengtuose pradžios mokyklų mokytojų kursuose dėstė muziką ir vadovavo chorui. 1921-22 vadovavo šv. Zitos draugijos chorui ir surengė Kauno miesto teatre koncertą.

Pradėjęs veikti Kauno muzikos mokyklai, stojo į mokyklą ir toliau lavinosi. Pragyvenimą užsidirbdavo vargonininkaudamas. Nuo 1921 pradėjo dirbti Teisingumo, vėliau Finansų ministerijoje.

Į Ameriką pakvietė 1923 kun. dr. V. Bartuška. Pakvietė vargoninkauti į Mount Carmel, (nukelta į 6 psl.)

Lietuvių pranciškonų kultūrinė veikla testė reikalingas jaunimas. Pranciškonai nuoširdžiai kviečia lietuvius jaunuolius tapti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjais. Dvasinės veiklos dirva labai plati. Jaunuoliai priimami klierikais ir broliais. Visiems yra teikiama proga siekti mokslo. Norint informacijų, rašoma šiuo adresu:

Provincial Superior
Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine
04046

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA Kennebunkporte, Maine

su visom Amerikos gimnazijų teisėm

Išeinamas pilnas ir kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniais šviesti kviečiami lietuvių rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Patį gimnaziją padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Atlyginimas visiems priimanams — atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

Lietuviai tėvai, branginkit šią gimnaziją, kol ji yra.

Jos ateitis įūsų rankose!

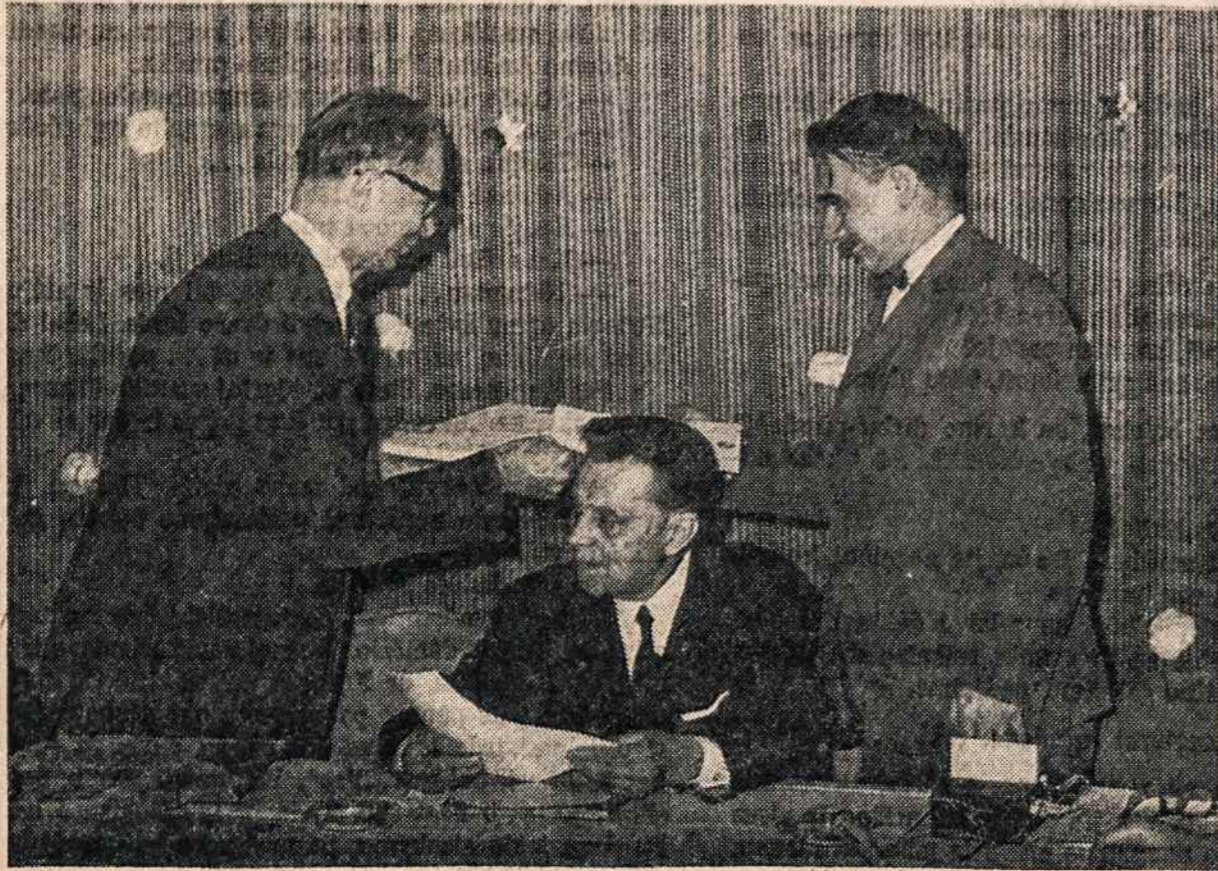
Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

BALTIJOS VALSTYBIŲ FONDAI LONDONE LIKVIDUOJAMI

Sausio 22 d. britų parlamentas priėmė įstatymą dėl Baltijos valstybių fondų, laikytų Londone nuo prieškarinių laikų, likvidavimo. Už įstatymą balsavo 161, o prieš—115 atstovų. Vasario 4 įstatymo projektas jau buvo svarstytas Lordų rūmuose. Aštrių žodžių prieš jį buvo ir čia pasakyta, kaip ir Žemuosiuose rūmuose. Buvo prikišta vyriausybei, kad ji sudarė susitarimą su Sovietų Sąjunga ir nepateikė to susitarimo parlamentui ratifikuoti. Visa operacija buvo pavadinta "vagyste ir kyšininkavimu", nes Baltijos valstybių fondai iš tikrųjų tapę "pavogti", o Rusijai buvęs duotas "pusės milijono svarų kyšis", kad ji sutiktų susitarti dėl kitų dalykų. Vyriausybės atstovo aiškinimas buvo neįtikinantis, lordai žūrėję į jį, anot Daily Telegraph, "su sarkastiška panieka", bet pavojaus įstatymui nėra.

Žemuosiuose rūmuose įstatymą trečiuoju skaitymu svarstant, kaikurie konservatoriai itin griežtai pasisakė prieš tą įstatymą. Sir Tufton Beamish pareiškė, kad įstatymo projektas kilo iš Wilsono Kosyginio platesnio susitarimo prieš dvejus metus, kai buvo tikėtasi sudaryti su Sov. S-ga draugystės pakta. Dabar iš ano susitarimo neliko nieko kita, kaip tik šis įstatymo projektas, kurs tik gėdą daras D. Britanijai. Sakė: "Mane ima pyktis ir apmaudas dėl šio visiškai nevykusio projekto, kuris didžiai abejotinas teisiniu ir visiškai nepateisinamas moralinių požiūriu".

Šiuo įstatymu numatoma leisti Britų vyriausybei panaudoti pinigus, gautus už jau parduotą valstybių auksą, atlyginti savo piliečių bei firmų nuostoliam, patirtiem "perleistose teritorijose"... (Elta)

Brooklyne vasario 8 posėdžiu baigti PLB seimui rengti komiteto darbai. St. Barzdukas, PLB vykd. vicepirmininkas, iteklia padėkos lapą Alenksandrui Vakseliui, seimui rengti komiteto vykdomajam vicepirmininkui. Nuotr. R. Kisieliūsis

Politinių studijų savaitė

LFB Los Angeles sambūris sausio 25 ir 26 Statler Hilton viešbuty surengė politinių diskusijų savaitgalį. Pakviesti pranešėjai — žinomi vietos visuomenės veikėjai ir politinio gyvenimo problemų žinovai — pabėrė pluoštą minčių ir iškėlė eilę faktų, aktualių šiuo metu mūsų išeivijoje. Į paliestų problemų nagrinėjimą įsijungė daugelis dalyvavusių. Moderatorium buvo atvykęs iš Rochester prof. dr. A. Klimas.

Prof. S. Zymantas savo referate "Laisvinimo veiklos apžvalga ir įvertinimas" svariais argumentais akcentavo Lietuvos nepriklausomybės atgavimą kaip vieną svarbiųjų išeivijos uždavinių. Jis savo ilgą pranešimą suvedė į šiuos pagrindinius punktus: Išeivijos politinės organizacijos savo veiklą turėtų koncentruoti, kad JAV vyriausybė Baltijos valstybių atstatymo klausimą iškeltų ir jį iki galutinio laimėjimo remtų; reikalauti, kad nepriklausomas Lietuvos atstovas būtų oficialiai priimtas šio krašto prezidento; pasirūpinti transliacija į Lietuvą Laisvosios Europos programoje.

Poetas B. Brazdžionis, aptardamas temą "Kūrėjo vaidmuo laisvės kovoje", iškėlė faktą,

kad 70 proc. lietuvių rašytojų, nepakędami diktatūros, pasitraukė į vakarus, pasirinkdami laisvę. Jis pabrėžė, kad kūrėjas yra bekompromisinis kovotojas dėl laisvės. Ši kova nesibaigia net ir po jo mirties, nes likusi kaip testamentas jo kūryba uždega tautos dvasią ir palaiko jos gyvybę bei kovingumą.

Po to vyko simpoziumas "Jėgų ir priemonių mobilizacija kovai už Lietuvos laisvę". Čia kalbėdamas laisvinimo veiksmų organizacinės struktūros klausimu dr. P. Pamataitis iškėlė vykdytinų reformų reikalą.

Dr. J. Žmuidzinas nagrinėjo kelius bei priemones įjungti jaunimui į laisvinimo kovą. Jo nuomone, jaunimas galėtų sėkmingai talkinti organizuojant lėša laisvinimo darbiui, dalyvaujant demonstracijose ir ypatingai informacijos darbe.

L. Valiukas, kalbėdamas apie svetimųjų talką, nurodė, kaip svarbu yra turėti draugų įtakingų amerikiečių tarpe. Jis nupasakojo iš savo patyrimo, kaip jam pavyko sueiti į kontaktą su žymiais amerikiečiais ir tų pažinčių dėka praveisti svarbią rezoliuciją Baltijos valstybių laisvės reikalui. Jo nuomone, lietuviai turi įsijung-

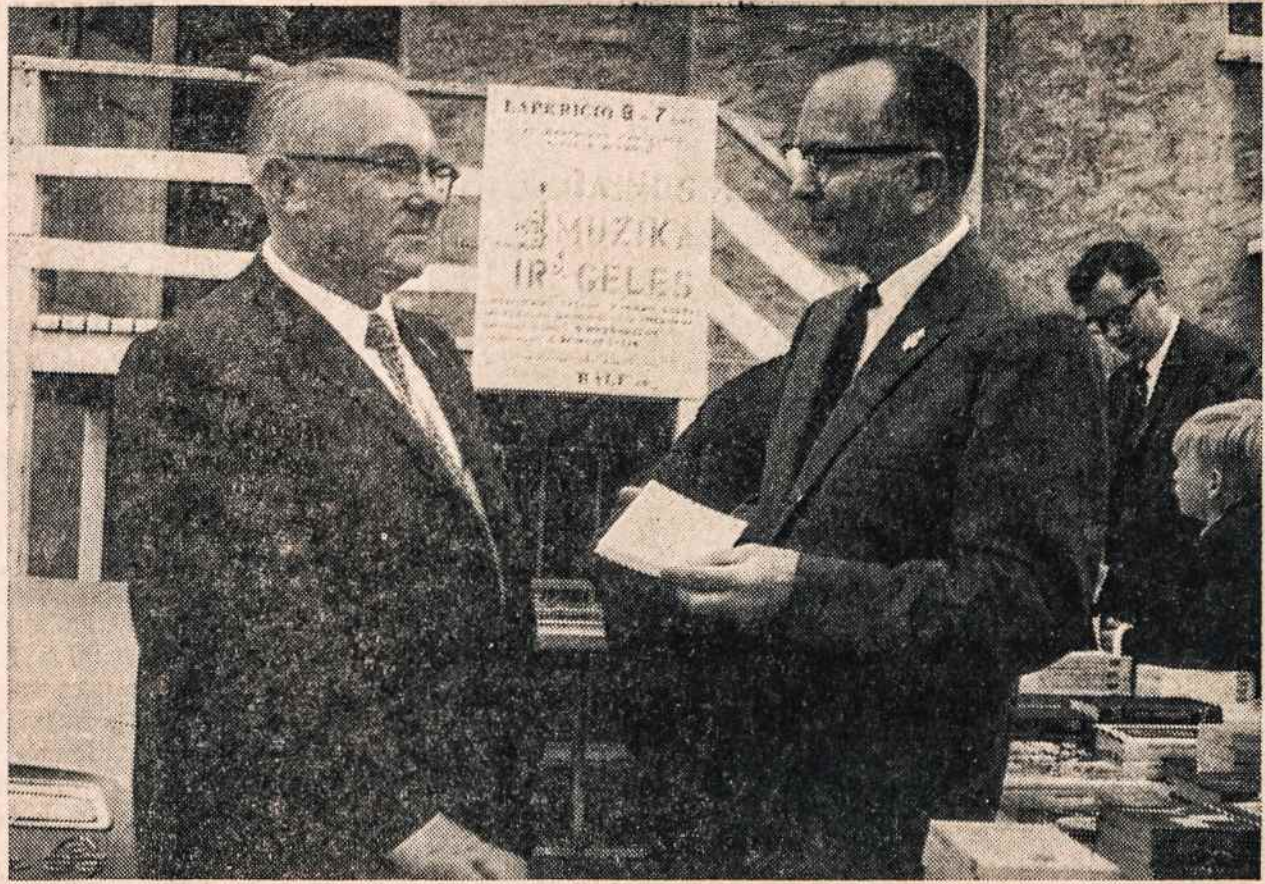
ti i amerikiečių politines partijas ir per jas užmegzti reikalingas pažintis, kurios bus naudingos Lietuvos laisvinimo kovoje.

Pagaliau prof. dr. A. Klimas savo paskaitoje nagrinėjo temą "Laisvojo lietuvių misija". Iškeldamas sąlygas pavergtam krašte ir palygindamas lietuvių išeivių veiklos sąlygas demokratinuose kraštuose, galutinėje išvadoje pasisakė, kad lietuvių lietuvių uždavinys — atlikti visa tai, ko negali pavergtas lietuvis.

Atsilankęs į diskusijas patyręs politinio darbo veteranas Lietuvos gen. konsulas dr. J.J. Bielskis iškėlė keletą neišnaudotų galimybių Lietuvos bylai ginti. Jis taip pat iškėlė didelį trūkumą geros informacinės literatūros anglų kalba apie Lietuvą.

Studijų savaitgalį pradėjo įvado žodžiu LFB Los Angeles sambūrio pirm. A. Kulnys, o užbaigimo žodį tarė vicepirm. dr. Z. Brinkis.

Šeštadienio, sausio 25, vakarą tame pat viešbuty įvyko Los Angeles miesto mero Samuel Wm. Yorty pagerbimas, kurį suorganizavo Rezoliucijom remti komitetas. Čia dr. A. Klimas pasakė pagrindinę kalbą angliškai. M.

Vyr. s. A. Saulaitis apsilankęs Los Angeles kalbasi su Vaciu Prižintu, lietuviškų knygų platintoju. Nuotr. L. Kanto

ba. Anuo metu šios institucijos atsakė į laiko reikalavimus ir atliko reikšmingus darbus kovoję už Lietuvos laisvę.

Daugiau negu šimtmečio ketvirtis atnešė didelių pasiekimų pačioje pavergtoje tautoje, užsienio lietuvių diferenciacijoje ir sąlygose, kuriose kova už laisvę turi reikštis.

Institucijos visada linkusios sustingti formose ir veiklos metuose. Neimlios laiko reikalavimam liko ir užsienio lietuvių laisvės kovai vadovaujančios viršūnės. Intelektualinis, kūrybinis ir finansinis lietuvių visuomenės potencialas nepakankamai panaudojamas laisvės kovai. Pasaulyje ir JAV-se įvykę pasikeitimai mum stato reikalavimus permašyti strategiją, patikrinti artimesnius ir tolimesnius kovos tikslus ir pradėti veikti iš naujo. Alto ir Vliko persitvarkymas stiprėjimo linkme — svarbus ir neatidėliotinas reikalas. Reformų delsimas nuostolingas Lietuvos laisvės kovai.

Rūpestį laisvinimo institucijas reformomis stiprinti sąmoninga visuomenė atskiria nuo priešų pastangų jas griauti.

3. Demokratišku charakteriu ir prigimtimi i laiko reikalavimus atsako Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Lietuvių Charta ir visuomenės valia Lietuvių Bendruomenę natūraliai įpareigoja rūpintis, kad laisvinimo institucijos normaliai funkcionuotų. Įvykus sukrikimam, Lietuvių Bendruomenė imasi energingus iniciatyvos kluviniam pašalinti, o reikalui iškilus, pati tiesiogiai imas laisvinimo uždavinius vykdyti.

4. Artimiausioje ateityje laisvinimo institucijos turėtų koncentruotis i šių konkrečių tikslų vykdymą:

a. Aktyviai siekti, kad JAV-bės ir kitų laisvojo pasaulio kraštų vyriausybės iš "Baltijos valstybių okupacijos nepripažinimo" politikos pereitų i nepriklausomybės reikalavimo politiką. Šiam tikslui siekti gerai galėtų pasitarnauti JAV kongrese pravestoji HCR 416 rezoliucija.

b. Baltuosiuose Rūmuose suorganizuoti oficialaus Nepriklausomos Lietuvos respublikos atstovo priėmimą.

c. Išrūpinti lietuvių skyrių Free Europe radijo programose.

5. Nuo kovos už laisvę pareigos neatleidžiamas ne vienas sąmoningas lietuvis net ir kūrybinės laisvės pretekstu. Tiesa, kūryba negali būti pajungta bet kokiems, kad ir kilniems, tikslams, bet kūrybiniai laimėjimai gali ir turi būti panaudoti kovai už Lietuvos laisvę.

I kūrybinių laimėjimų kategoriją įjungtini ir mūsų mokslininkų atsiekimai. Laisvųjų lietuvių kūrybinei dvasiai kelti, kūrybiniam laimėjimam ir kūrėjams pasauliui pristatyti įkurtina pasauliui pristatyti įkurtina lietuvių mokslo ir meno draugija.

6. Didelės ir neišnaudojamos jėgos glūdi jaunojoje lietuvių intelektualų kartoje. Racionalūs planai ir pastangos galėtų jas pilniau įjungti i aktyviąją laisvės kovą.

7. Kovai už Lietuvos laisvę turime daug draugų laisvajame pasaulyje. Yra būdų ir priemonių juos laimėti ir jų talką integruoti i savo tikslų siekimą. Sektiną pavyzdį svetimųjų tautos organizavime duoda rezoliucijoms remti komitetas.

8. Tautinio susiklausymo ribose reikia ieškoti kelių i pavergtą tautą i joje palaikyti laisvės viltis. Daugeliu atveju išvadas apie pavergtos tautos nuotaikas darome iš sąlyčio su Vilniaus lietuviomis. Provincija ir kaimu iki šiol mūsųose metodiskiau nebuvo domimasi.

9. Sėkmingam finansinių išteklių mobilizavimui laisvinimo institucijos visuomenei turėtų pasiūlyti konkrečius veiklos planus. Klaidingas kelias — pirma organizuoti finansus, o veiklos sritį užpildyti pažadais, kurie labai dažnai neištesimi.

Hartford, Conn.

Sv. Kazimiero ir Lietuvos persekiojamos Bažnyčios minėjimą Hartforde rengia LKMSajungos 17-kuopa kovo 2.

Minėjimas prasidės 8:30 v. mišiomis Svč. Trejybės lietuvių bažnyčioje. 2 v. popiet lietuvių parapijos salėje pagrindinė kalbą pasakys Svč. Trejybės parapijos kleb. kun. J. Matutis. Sąjungietė S. Shimkus parodys Lietuvos paveikslų skaidres. Bus užkandžiai, laimėjimai ir kiti įvairumai.

Įėjimo auka — 1 dol. Visas pelnas skiriamas Lietuvos Religinei Salpai — Lietuvos Tylos Bažnyčiai.

Valdyba maloniai prašo nares ir svečius dalyvauti. M.P.

10. Spauzoje reikėtų skelbti studijų savaitgalio paskaitas ir pranešimus bei charakteringus diskusijų dalyvių pasisakymus, kurie paryškintų, pagrįstų ir detalizuotų formuliuotas išvades mintis.

Tėvų pranciškonų vienuolynui, Aušros vartų koplyčiai, Kultūros židiniui — Jaunimo centrui aukojo

Po 600 dol.: Juozas ir Marija Juozapavičiai, Woodhaven, N.Y. (jau 1000 aukojo). Walter ir Pulcherija Turuliai, Hollis, N.Y. (anksčiau aukojo 500 dol.).

500 dol.: Elzbieta Kazakievičiūtė, Norwood, Mass.

Po 100 dol.: Petras Adomaitis, Rego Park, N.Y. Helen ir Frank Gagas, Woodhaven, N.Y. Peter Jakubauskas, Waterbury, Conn. Antanas ir Ona Kratavičiai, Orchard Lake, Mich. Kazimieras Račkauskas, Richmond Hill, N.Y. įrašo žmoną a.a. Uršulę. Aleksandras ir Elena Vilčinskai, Richmond Hill, N.Y.

50 dol.: Helen Kaczenas, Lynn, Mass., įrašo a.a. motiną Domicelę.

35 dol.: Gertrūda Robinson, Lawrence, Mass.

30 dol.: Louis Fiore, Richmond Hill, N.Y.

Po 25 dol.: Elena ir Povilas Mikšiai, Cleveland, Ohio (pažada 100 dol.).

Mr. Mrs. A. V. Minsavitch, Richmond Hill, N. Y. (pažada 200 dol.) įrašo Mikaliną Miklasevičienę ir Ona Minsavičienę. Emilija ir Pranas Vainauskai, Brooklyn, N.Y.

Po 20 dol.: B. Budreika, Brooklyn, N.Y. A. Cirkelis, Woodhaven, N.Y. A. Mrozinskas, Woodhaven, N. Y. (pažada 100 dol.). Mr. Mrs. C. Valinchus, Woodhaven, N. Y.

Po 10 dol.: Elena Duobienė, Norwood, Mass.

Juozas Duoba, Norwood, Mass. Adolph Čampė, Waterbury, Conn. Peter Lalas, Amsterdam, N.Y. Snieguolė Jurskytė, Phila, Pa. Mr. Mrs. R. Mahony, Woodhaven, N.Y. E. Rossalim, Brooklyn, N.Y. Emilija Sprindis, Brooklyn, N.Y. Julia Vyšniauskaitė, Woodhaven, N.Y.

Po 5 dol. ir mažiau: E. Jurevičius, L. Bajorunas, J. Zygas, T. Mitchell, A. Junokas, S. Palionis, Cosmo Barone.

Visiems aukojusiems teatylgina Visagalis! Įamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai bei kuo greičiau pasistūmėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų. Aukus siųsti: Building Fund Franciscan Monastery, 680 Bushwick Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

IŠ VISUR

— Prel. dr. Justinas Juodaitis, ilgametis Telsių Kunigų seminarijos profesorius, inspektorius, o vėliau ir rektorius, pasakutiniu laiku Kražių altaristas, sulaukęs 69 m. amžiaus, vasario 3 d. 7 val. mirė Kelmės ligoninėje. Palaidotas vasario 6 Kražiuose, rūsy po bažnyčia. Velionis 12 metų iškentėjo Sibiro tremty.

— Vokietijos lietuviai stambų Vasario 16 minėjimą rengia kovo 1 Mainze. Pagrindiniu kalbėtoju bus jaunas, bet jau spėjęs pagarsėti parlamentaras iš CDU partijos — Werner Marx.

— Kun. Domininkas Audzevičius, Tenenių klebonas, sulaukęs 70 m. amžiaus, mirė nuo širdies infarkto. Palaidotas Teneniuose vasario 1. Kurį laiką gydėsi Kauno ligoninėje, bet mirė namuose.

— Pranciškonų Kultūros Židinio vajui praplėsti komitetas sudarytas Baltimorėje, Md. Komitetą sudaro dr. Stasys Ankudus, dr. Elena Armanienė, kun. Antanas Dranginis, kun. Kazimieras Pūgevičius, Cezaris Surdokas ir Marija Svotelienė.

— Zusana Vanagaitė, Argentinoje sėkmingai vadovavusi "Atžalyno" ansambliui ir daug dirbusi su lietuvišku jaunimu, automobilio nelaimėje žuvo 1968 rugpjūčio 21. Ji taip pat išlaikė brolio 3 vaikus ir globojo senutę motiną. Po dukters tragiškos mirties sunku jai verstis. Tad ji ir kreipiasi laišku: "Brangūs broliai lietuviai, sveikinu visus. Neimkite už bloga, kad kreipiuosi i Jus sunkioje ir skaudžioje mano padėtyje. Zinote mano nelaimę — netekau savo brangios dukters Zusanos, mano vienintelės paramos senatvėje. Be to, liko man globoti dar trys anūkai ir esame po svetimu stogu. Greitai turėsime aplėsti tuos namus. Tiesa, jau pradėjau anksčiau su Zusana statyti sau namukus, bet neišstengėme užbaigti. Todėl kreipiuosi i Jus, broliai lietuviai, padėkite man iširengti namukus, kad juose ramiai galėčiau užbaigti savo gyvenimo dienas. Su gilia pagarba, Ona Vanagienė." Aukus galima siųsti adresu: Ona Vanagienė, Mendoza 2280, Avellana-da, Buenos Aires, Argentina.

— Dailininko Vytauto Igno tapybos ir grafikos parodos atidarymas įvyks kovo 1, šeštadienį, 7:30 val. vakaro. Atidarymo metu dail. Igna pristatys dail. Romas Viesulas. Paroda tęsis iki kovo 8 d. Lietuvių Banke, 202 N. Broad St. JAV LB Philadelphiajos apylinkės valdyba kviečia skaitytojus atsilankyti i parodą ir artimiausią susipažinti su dail. Igno kūriniais.

— Lietuvos žemėlapis, JAV LB. Švietimo Tarybos rūpesčiu ruošiamas mokyklos reikalui, jau pasiūstas patikrinti komisijai, kurios pirmininku yra dr. Vl. Viliamas. Žemėlapii braižė pulk. J. Andrius.

— Prof. J. Kuprionis (Ruston, La.) atnaujino savo, kaip ypatingojo Tautos Fondo rėmėjo 25 dol. įnašą, t.y. įmokėjo jau už 1969 metus. Tokios aukos (jei ne mažesnės kaip 25 dol.) ne tik padėda Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui stiprinti Lietuvos laisvės šaukimą, bet ir aukotojui suteikia atpildo: jis per išitus metu gauna Vliko leidžiamus biuletenius lietuvių kalba, kuriuose randa daug žinių apie Vliko veiklą ir apie tai, kas dedas Lietuvoje. Tad, paremdami Tautos Fondą, paremkite jį ypatingai! Adresas: Vlikas, 29 W. 57 St. 10 Fl., New York, N.Y. 10019.

Detroit, Mich.

Lietuvių Fondui jau surinkta 30,000 dol.

Detroito apylinkės Lietuvių Fondo narių sąrašas vėl pailgėjo ir pavardžių padaugėjo.

Laima ir dr. P. Zemaičiai papildė savo ankstesnę įnašą iki 600 dol., įnešdami 300 dol. sumą. Vladas Pliura buvo įsijungęs i L.F. su 500 dol. įnašu; jam mirus atmintinis įnašas šią sumą pakėlė iki 535 dol. Stepas Iljasevičius buvo įmokėjęs 100 dol.; jam mirus, jo bičiuliai šią sumą papildė iki 177 dol. Pranas Gužaitis buvo įmokėjęs L.F. 100 dol.; jam mirus, jo bičiuliai sumą pakėlė iki 125 dol. E. Paurazienė savo vyrui Stasiui atminti 20 dol. sumą papildė iki 80 dol. Atmintiniai įnašai: Marijono Janukaičio — 283 dol.; Aldonos Leščinskienės — 200 dol.; Petro Kučinskio — 108 dol.; Leono Šukio — 100 dol.

Leonas Lozickas įstojo i L.F. įmokėdamas 100 dol.

Reikia paminėti pavyzdingą lietuvių plk. ltn. Balį Svilą, kuris, niekieno neraginamas, testamentu paliko Lietuvių Fondui 2000 dol.! Šiuo metu Balys Svila yra miręs, bet jo šviesus pavyzdys ir stambi auka lietuvių bei išlaikyti ir lietuvių kultūrai puoselėti jo vardą L.F. narių knygoje įrašė aukso raidėmis.

Šiuo metu Detroito yra 150 Lietuvių Fondo narių. Surinkta apie 30,000 dolerių. A. a. Balio Svilo pinigai kol kas, dėl teisinės procedūros, i L.F. nėra įplaukę, bet nėra abejonės, kad įplauks vėliau.

Detroitui skirta L.F. kvota — 100,000. Dar turime surinkti 70,000 dol. Neabejotinai ir ši suma bus suaukota!

Vl. Mingėla

Los Angeles burmistrui Samuel Wm. Yorty Rezoliucijom Remti Komitetas įteikė atžymėjimo lentelę. Iš k. i. d. Nida Brinkienė, burm. Samuel Wm. Yorty su žmona, komiteto pirm. Leonardas Valiukas.

Politinių studijų savaitgalio išvados

Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūris 1969 sausio 25-26 Statler Hilton viešbutyje suorganizavo politinių studijų savaitgalį "Jėgų ir priemonių mobilizacija kovai už Lietuvos laisvę" temai nagrinėti. Pagrindinius pranešimus padarė prof. Stasys Zymantas — "Matykime ir veikime iš naujo", Lietuvių Dienų redaktorius poetas Bernardas Brazdžionis — "Kūrėjo vaidmuo kovoj už Lietuvos laisvę", simposiume dr. Petras Pamataitis kalbėjo laisvinimo veiksmų struktūros klausimu, dr. Jonās Zmuidzinas pasisakė jaunimo i laisvės kovą įjungimo reikalais. Svetimųjų tautos mobilizavimą aptarė Leonardas Valiukas, rezoliucijom remti komiteto pirmininkas. Plačiau prasme laisvojo lietuvių pareigas kovos už laisvę kontekste nagrinėjo prof. dr. Antanas

Klimas. Visų tų temų svarstyme dalyvavo gausus būrys Los Angeles lietuvių.

Susumavus referentų mintis ir studijų dalyvių pasisakymus, galima daryti šias išvadas:

1. Lietuvių išeivija turi gausius intelektualinių ir moralinių jėgų resursus kovai už Lietuvos laisvę vesti. Šių jėgų veiksmingumą esame pajėgūs paremti lietuvių visuomenėje sukeltais finansiniais ištekliais.

2. Lietuvai praradus nepriklausomybę, Lietuvoje ir užsienio buvo sukurtos kovai už laisvę centrinės organizacijos. Rusų okupacijos pogrindyje Lietuvių Aktyvistų Frontas ir vokiečių okupacijoje Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kovojančios tautos vieninėjimo buvo remiami. JAV-se visų patriotiškų grupių susitarimu i-kurta Amerikos Lietuvių Tary-

Philadelphiajoje apie 50 šeštadienines mokyklos mokinių dalyvavo pokalėdiniame parengime. Vaidino P. Nako "Kalėdos kirtimelyje". Kai vieni vaidino, kiti žiūrėjo. Nuotr. L. Jurskio

New Yorke per Vasario 16 minėjimą prie staliuko renkamos aukos.

Nuotr. P. Ažuo

WORCESTER, MASS.

Massachusetts atstovų rūmai priėmė rezoliuciją

Prieš kelerius metus Worcesterio lietuvių išrinktas senatorius Vytautas Pigaga Massachusetts senato senato pravedė rezoliuciją, smerkiančią Sovietų Rusijos okupaciją Baltijos kraštuose ir reikalaujančią atitraukti iš tų kraštų raudonąją armiją.

Siais metais Worcesterio lietuvių kūrė tik išrinkto atstovo Ch. Tagmino, trejus metus buvusio Liet. Piliečių klubo pirmininku, iniciatyva panaši rezoliucija priimta Massachusetts atstovų rūmuose.

Vasario 5 Ch. Tagmino svečiais į atstovų rūmus buvo pakviesti Sv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. Jutkevičius ir Worcesterio lietuvių organizacijų pirm. Pr. Stanelis. Po posėdžio visi trys lankėsi pas gubernatorių Sargeant, kuris irgi pasirašė po rezoliuciją, pareikšdamas, kad jis pilnai jai pritarė.

Apie muziką J. Brundža

(atleista iš 4 psl.)

Pa. Vos kelis mėnesius čia vargoninkavęs, užėmė vargonininko vietą sv. Jurgio lietuvių parapijoje Brooklyne. Čia jis dirbo visą amžių, kol išėjo į pensiją.

Apsigyvenęs Brooklyne, tuojau stjo muzikos mokytis į A. Guilman vargonų mokyklą. Mokešis trejus metus.

Kupinas jaunatvės, pradėjo veikti, rengdamas koncertus, vaidinimus, religinius koncertus. 1926 vedė Bronę Venecičiūtę, kuri buvo energinga veikėja jaunimo tarpe, solistė-dramatinis sopranas. Nuo tada abu jau bendrai veikė.

Toje sv. Jurgio parapijoje surengė per šimtą koncertų ir kitokių parengimų. Su choru dalyvavo visose dainų dienos, per radiją lietuviškose programose, Brooklyno muziejuje ir k. Nuo pat atvykimo Amerikon priklausė ALRK Vargonininkų Sąjungai ir eilę metų buvo centro valdyboje, eidamas įvairias pareigas.

Rašinėdavo spaudoj pasirašydamas slapyvardžiais: J. Pabalnis, J. Piliakalnis, Sunskų Jonas ir k. 1936 išleido J. Zilevičiaus parašytą biografiją apie Č. Sasnauską.

Savo didelį muzikos archyvą atidavė Lietuvių Muzikos Archyvui.

Velionis buvo malonaus būdo, draugiškas, nuoširdžiai rėmė visus lietuviškus reikalus, mielai padėdavo organizacijoms, kai jos buvo reikalingos jo pagalbos.

Sunki liga privertė jį 1956 pasitraukti iš tarnybos. Ilgus metus, žmonos slaugomas, sirgo namuose.

Siuo reikiu giliai užuojautą žmonai ir kitiem artimiesiems.

Atnaujinama Sv. Kazimiero bažnyčia

Rudenį Sv. Kazimiero parapija švenčia deimantinį jubiliejų — 75 metų sukaktį. Parapijos reikalais pradėjo rūpintis 1891 keliolikos lietuvių įsteigta Sv. Kazimiero draugija. Jaunas, energingas, Seinų seminariją baigęs, kun. Juozas Jakštys su Sv. Kazimiero draugijos pirm. V. Kupstu tris kartus važinėjo pas Springfieldo vyskupą, kol gavo leidimą steigti lietuvių parapiją Worcesterioje. 1894 spalio 21 atlaikytos pirmos pamaldos švč. Jėzuso Širdies bažnyčioje. 1895 pastatyta ir pašventinta medinė bažnyčia. 1903 pradėta statyti mūrinė, įrengtas tik rūšys, kuriame iki 1916 buvo laikomos pamaldos. Pastatius bažnyčia, rūsyje įrengta parapijos salė.

1908 paskirtas naujas klebonas Vincentas Bukaveckas turėjo daug vargo su atskilėliais, įsteigusiai tautinę parapiją, ir su parapijos suskilimu. 1913 paskirtas kun. Jonas Jakaitis atgaivino beirstančią parapiją ir pačią lietuvių. Įsteigė eilę lietuvių organizacijų, užbaigė bažnyčios statybą, 1924 pastatė parapijos mokyklą su lietuvišku užrašu ir vyčiu, kuris ir šiandien dar liudija parapijos lietuviškumą.

Dvejus metus parapijos klebonu buvo kun. Konstantinas Vasys, dabartinis prelatas, nuo 1929 kun. Augustinas Petraitis, kuriam mirus, parapiją administravo 8-rius metus kun. Jonas Bakanas. 1965 birželio 3 klebonu paskirtas kun. Jonas Jutkevičius.

Po penkiasdešimt metų bažnyčia pareikalavo pagrindinio vidaus atnaujinimo, ypač ryšium su nauja liturgija. Bažnyčios vidus pagrindinai pakeičiamas, išskyrus vargonus ir vit-

ražus. Techninį bažnyčios atnaujinimo darbą atlieka inž. Apol. Treinys iš Bostono, o meninį — prof. V. Jonynas. Darbas pradėtas sausio 21. Manoma iki Velykų užbaigti. Pamaldos laikomos parapijos salėje, toje pačioje vietoje, kur prieš 50 metų buvo laikomos, kol dar bažnyčia nebuvo užbaigta.

Prof. V. Jonynas dirba padedamas menininkės Treinienės. Užklaustas profesorius pasisakė, kad Amerikoje jau yra išdekoravęs 140 bažnyčių ar koplyčių, jų tarpe keturiolika lietuviškų. Kiekvienoje bažnyčioje darbas originalus, nepakartotas. Jau turis keletą naujų užsakymų, kuriuos artimiausiu laiku turis atlikti.

Bažnyčios atnaujinimo sąmata numatyta 70,000 dol. Tai suma galinti kiek pakilti. Tai paaiškės, kai bus baigiami darbai.

Sv. Kazimiero parapijos mokykla

Siais mokslo metais energingos vedėjos sesers M. Karolinos (Charlene) rūpesčiu mokykloje padaryta kai kurių svarbių pagerinimų.

Pagrindiniai pertvarkyta ir atnaujinta mokyklos biblioteka. Atremontuotos patalpos, įgyti nauji baldai, įsigyta svarbių naujų knygų. Prie to darbo daug prisidėjo ir Motinų gildija.

Nuo mokslo metų pradžios pradėtas leisti mėnesinis mokyklos laikraštis, kurio redakcija ir bendradarbiai sudarė mokyklos mokiniai. Tai graži proga mokinių savarankiškumui pasireikšti.

Mokyklą suorganizuotas mokinių choras, kuriam vadovauja pati mokyklos vedėja.

Lietuvių Bendruomenės pirmininkui pavyko susitarti su kun. J. Jutkevičium ir mokyklos vedėja, kad lietuvių kalbos dėstyti būtų pakviestas at-

BALTIMORE, MD.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Baltimorėje rengė Lietuvių Taryba. Mišios buvo 11:30 v. sv. Alfonso bažnyčioje. Pats minėjimas buvo lietuvių svetainės didžiojoje salėje. Invokaciją sukalbėjo kun. A. Dranginis. Programai vadovavo adv. Tomas Grajauskas — Gray. Po banketo buvo šokiai. Tiek pamaldose, tiek bankete dalyvavo daug žmonių.

Bet tuo minėjimas dar nesibaigė. Vasario 23 minėjimą rengia Lietuvių Bendruomenės Baltimorės apylinkė. Toje pačioje lietuvių namų didžiojoje salėje 2 val. popiet kalbės dr. Algirdas Budreckis iš New Yorko. Meninę programą atliks iš Philadelphiaus Aušra Mačiulaitytė-Zerr ir Baltimorės lietuvių tautinių šokių grupė Kalvelis. Visi lietuviškai kviečiami kuo daugiau dalyvauti.

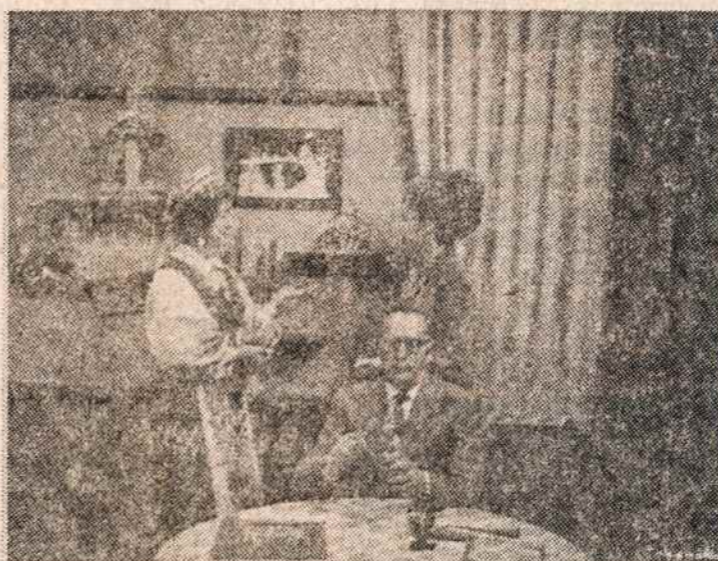
Kryžiaus keliai gavėnios metu lietuvių kalba bus einami kiekvieną sekmadienį 4 v. popiet. Visi kviečiami dalyvauti.

Prez. A. Smetonos mirties 25 metų sukaktį Baltimorės tautininkai minės kovo 9 lietuvių svetainės didžiojoje salėje. Pradžią 2 v. popiet. Kazys Karpius rodyš filmą iš prezidento Smetonos gyvenimo. Taip pat programoje dalyvaus prezidento sūnaitis — Antanas Smetona, pianistas, ir ta proga atliks koncertinę dalį.

Šv. Vardo draugijos metiniai pusryčiai bus kovo 9, tuoj po 8:30 v. mišių, mokyklos salėje. Pusryčius pagamins sodaietės. Kalbės vienas iš žymesnių Baltimorės miesto veikėjų.

Sodaietės bingo žaidimus rengia kovo 7 sv. Alfonso mokyklos salėje. Pradžią 8 v. v. Bus įvairių premijų. Rengimo komitetas kviečia visus atsilankyti. Pelnas skiriamas dovanom, kurios Velykų metu bus išdalintos prieglaudose esantiems lietuviams seneliams.

Jonas Obelinis

Baltimorėje vasario 16 per televiziją arkivyskupijos valandėlėje buvo prisiminta Lietuva. Stasė Surdokienė paaiskino apie medžio drožinius, Adomas Lazaitis pademonstravo, o Bobbi Turk vadovavo programai. Arkivyskupijos televizijos programai vadovauja kun. K. Pūgevičius.

skiras mokytojas. Mokyklos vedėja mielai tam pritarė ir lietuvių kalbos mokytojų pakviestas Pr. Pauliukonis.

Paskutinių metų Sv. Kazimiero parapijos mokyklos vedėja yra paskirta vyskupijos mokyklų tarybos nare. Jai linkim sėkmės naujose pareigose. Sesuo M. Karolina (Charlene) yra kilusi iš East Philadelphiaus Vasilaiškų šeimos. Yra susipratusi lietuvi.

Iš LB veiklos

Sausio 26 Matusaičių bute įvyko platesnės apimties LB vietos apylinkės valdybos posėdis. Dalyvavo valdybos pirm. Pr. Stanelis, vicepirm. Vl. Židžiūnas, išdėstė K. Podolskis, sekretorius Pr. Račiukaitis, valdybos narys Ant. Tamkus, revizijos komisijos pirm. J. Matusaitis, J. Tamašauskas, šeštadieninės mokyklos vedėjas J. Baškys ir Pr. Pauliukonis.

Visų posėdžio dalyvių su tikru džiaugsmu buvo sutikta žinia, kad iš vietos klebono ir parapijos mokyklos vedėjos gautas principinis sutikimas įves-

ti į mokyklą pašalinį mokytoją lietuvių kalbai dėstyti.

VI. Židžiūnas referavo viešintelio laisvame pasaulyje vaikų laikraščio "Eglutės" vaizaus reikalą. Tas reikalas pavestas referentui.

Rezoliucijų komisijos pirmininkas J. Starėnas įpareigotas parašyti atitinkamą raštą visom Jungtinių Tautų atstovybėm.

Metinis LB susirinkimas numatytas kviesti kovo pradžioje parapijos salėje.

Pr.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

AR TĖVAS ELGIASI "NENORMALIAI"?

Klausimas

Mūsų motinai mirus, maždaug prieš 27 metus, tėvas sudarė testamentą pas advokatą. Pagal tą testamentą man, vyriausiam sūnui, buvo paliktas tėvo ūkis (farma), mano jaunesniam broliui — gretimame miestelyje tėvo turimi namai ir keletas tūkstančių paskolos laktų (bonds), o mūsų seseriai — 18,000 tėvo turimų santaupų. Taip buvo ilgą laiką.

1955 tėvas vėl sumanė vesti. Vedė "dypukę", iš Vokietijos atvykusią. Ta, matyti, Lietuvoj buvo didelė ponija, nes mėgsta plačiai gyventi. Ji tuoj pakeitė visus baldus, pirko visokių nereikalingų daiktų, pirko naują automobilį. Tėvas, kaip mažas vaikas, su viskuo sutinka. Ko ji nori, to iš tėvo išprašo. Mūsų ji iš pat pradžių nemėgo; net vaikai — tėvo vaikaičiai — nėra mieliai priimami. Nors tėvas savo vaikaičius visuomet labai mylėdavo, dabar nebeturi jiems laiko.

Prieš metus sužinojom, kad tėvas iškeitė savo "bonds". Ir tik dabar sužinojom, kad jis rengiasi parduoti miestelyje turimus namus. Jie dabar ypatingai plačiai pradėjo gyventi. Žiemos mėnesius praleidžia Floridoj, o vasarą — ūky nebegeirai, reikia važiuoti į Kanadą ir visus pinigus prašvilpti.

Sužinojom, kad tėvas prieš savo seną testamentą yra padaręs priedą (codicil), jog jis žmonai palieka 1/3 viso savo turto. Nors nežinom, kiek to turto dabar beliko, bet manom, kad reikia ką nors su tėvu daryti. Gal jį reikia pripažinti protiškai nesveiku? Kas tada atsitiktų? Kas valdytų turta? Ar tai sunku būtų padaryti?

Ar mes, broliai, turime kreiptis į advokatą? Ar tėvas supykęs nutars iš viso mum nieko nebepalikti? Ar jis gali tai padaryti? Labai prašome mus gelbėti, atsidūrus tokioj prasto padėty.

Brolis turi tris vaikus, aš — keturis, sesuo — du. Tėvo antroji žmona vaikų neturi.

Sūnūs, Massachusetts

Atsakymas

Tamstos tėvui antrą kartą vedus, jo testamentas nustojo galios (revoked by law). Jei vėliau, sudarydamas "codicil", jame įrašė klauzulę, kad testamentas pasilieka galioje savo pakeistoje formoje, tada jis turi galiojantį testamentą. Žmonai priklausys trečdalis turto, nepaisant to, kas testamente parašyta. Jei jai buvo mažiau palikta, ji turi "pasirinkimą" (election): paimti tai, kas testamente jai palikta, arba gauti savo vadinamąjį "statutory share", t. y. įstatymu nurodytą dalį (Tamstų atveju — 1/3 tėvo paliekamo turto).

Tamstos nieko negalite padaryti dėl tėvo "plataus" gyvenimo arba dėl to, kad jis iškeitė savo "bonds" ir rengiasi parduoti savo namus. Niekur nėra parašyta, kad tėvai turi gyventi taupiai ir atsargiai, kad paliktų daugiau turto savo vaikams. Jei jis važiuoja į Floridą žiemą ir į Kanadą vasarą, jis, mano nuomone, yra visai protingas žmogus.

Su advokatu pasitart Tamstom niekas nedraudžia. Tačiau

esu tikra, kad Tamstos nurodytų aplinkybių neužteks vadinamajam "guardianship" arba "conservatorship" — "uždėti". Iš Tamstos laiško negaliu pasakyti, kad tėvas elgiasi "nenormaliai" arba kad jo elgesys rodo, jog jis yra "nepilnas" proto.

Reikia atsiminti, kad testatorius negali testamento būdu "atimti" iš žmonos jai priklausančios dalies, tačiau kiekvienas testatorius gali ir turi pilną teisę nieko nepalikti savo vaikams. Jei tėvas išleis pinigus, kol gyvas, Tamstos, jo vaikai, nieko negalės daryti jam mirus. Pinigai ir turtas yra jo, ir jis gali su jais elgtis taip, kaip nori.

KAS YRA "TRUST" SUTARTIS?

Klausimas

Darbininke skaitome Tamstos teisinius patarimus. Aš ir žmona norime sudaryti bendrą testamentą. Mano palikimo gavėjai gyvena Lietuvoje, o žmonos — čia, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Patarimuose skaitėme, kad reikia sudaryti Trust sutartį, kitaip testamentas negalioja. O kas tai yra Trust sutartis? Kaip ir kur ji rašoma? Prie testamentą, ar visai atskirai? O gal tai reikiška, kad visą palikimo išdalimą reikia patikėti testamento vykdytoju nuožūrai? Prašome mum patarti.

Darbininko skaitytojai, N. Y. valstija

Atsakymas

Niekur nebuvo parašyta, kad testamentas negalioja, jei nėra Trust. Buvo parašyta, kad, paliekant turto arba pinigų Lietuvoje gyvenantiems giminėm, dėl ten esamų aplinkybių yra praveru sutartys "trust", kad būtų išvengta sovietų advokatų įsikišimo.

"Trust" yra kelių rūšių. Tačiau šiuo atveju turimas galvoje vadinamasis "testamentary trust". Tai reikiška, kad pinigai arba turtas paliekami vadinamajam "trustee" (patikėtinui), kuris tvarko reikalus ne pagal savo nuožūrą, bet pagal testamentą jam duodamus nurodymus. Pvz., patikėtinui testamente įsakoma siųsti giminėm, Lietuvoj, siuntinius; galima nurodyti, kad jis susisiektų su giminėmis Lietuvoj ir paklaustų, kokie daiktai jiems būtų naudingesni. Galima jam taip pat nurodyti, kad, jei sąlygos Lietuvoj pasikeistų, jis galėtų atitinkamai nuspręsti, kas būtų naudingiausia siųsti Lietuvoj esantiems giminėm ir panašiai.

Tamstom būtų pravartu pasikalbėti su advokatu, kuris nusimano apie Lietuvoj esamas sąlygas. Jei Tamstos neturite tokio žmogaus, kurį Tamstos norėtumėt paskirti "patikėtinu" (trustee), — galima susitarti su banku arba, dar geriau, galima paskirti Balfą patikėtinu. Balfas seka sąlygas Lietuvoje ir gerai pažįsta aplinkybes.

Patariu Tamstom nesudaryti bendro testamentą. Ir Tamsta, ir Tamstos žmona privalo turėti atskirą testamentą. Kitaip atsiranda visokių nereikalingų komplikacijų, vienam anksčiau mirus.

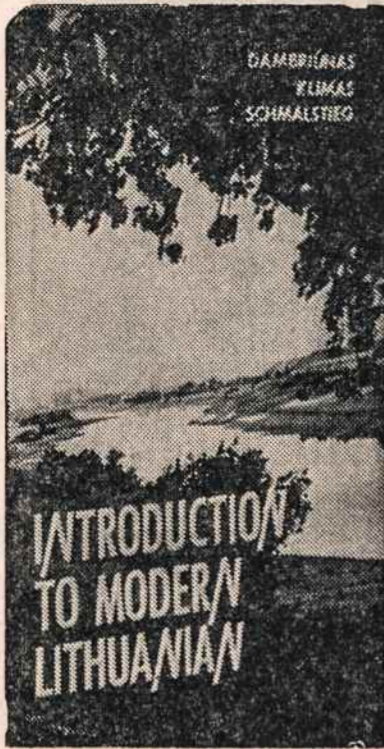
"Trust" yra testamentas dalis, o ne atskiras reikalas. Tai nėra sutartis, o tik testamentas sudarymo būdas.

New Yorko Operetės choras repetičijos metu. Choras rengiasi savo sukaktūviniam koncertui, kuriuo atžymės 50 metų sukaktį. Nuotr. V. Maželio

LIETUVISKŲ PLOKSTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais.

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalė daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu jėva, Jėvuže, Augu pas tėvelį, Stikliukėlis.

Lietuvos Kanklės: O. Mikulskienei vadovaujant įgrota: Pas močiutę augau, Sukūnis, Supinsiu damužę, Pas motulę, Rugučiai, Lenciuogėlis, Naujienos, Sėjau rūtą, Siuntė mane motinėle, Kepurinė, Per girią, girelę ir Sveikas Jėzau.

Lietuvos Aidai. Charles Daubaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos uotykėlių. Aguonele, Siuntė mane motinėle, Palankėj, Laisvės varpo daina, Dzimdži, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo, Šią nedėlėle, Plaukia Nemunėlis, Munšainiukas ir 5 lietuviškos polkos.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktužė rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na, tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sedžiu po langelio, Oi berniukai venturi ir Vakaras.

Žibuoklės, L. Stuko moterų seksteto įdainuota 14 liet. dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietelė, Man ne vistiek, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėlė, pasakyk, Aunu, aunu baltas kojias, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasarėlis, iš op. "Birute" Sesutėlės — lėlijėles ir iš op. "Dana" moterų choras.

40 Lietuviškų Melodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalėlės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau lineilus, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisėjau žalią rūtą, Kur bėga Šešupė, Plaukia žašėlė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaidėliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainele, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamsią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Unčių tupi trys pulkėliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaidėliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jo jau dieną, Sutems tamsi naktužėlė, Aušta aušrelė, Šviesi pazarėlė, Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, Žalia liepelė, Garlys turi ilgą snapą ir Lietuviams esame mes gimę.

Iš šio sąrašo išsirinkus tris ilgo grojimo plokšteles, mokoma tik penki doleriai. Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol. Norį įsigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Persiuntimui pridėdama 50 c.

Pranešama Darbininko skaitytojams, kad nuo 1969 sausio 1 Darbininko prenumerata Amerikoje ir kituose kraštuose nuo 7 dol. pakeliama iki 8 dol. Siunčiant prenumeratą už 1969 metus, prašom pridėti vieną dolerį. Ta pačia proga reikiame padėką skaitytojams, kurie laiku apsimoka metinę prenumeratą. Atsilikusių prašom irgi nedelsiant prisijusti, nes laikraštis skolon daugiau nebus siunčiamas. Medžiagom ir spausdinimo išlaidom pakilius, administracijai susidaro dideli nuostoliai, kai didesnis skaitytojų skaičius lieka skolingi. — Darbininko administracija.

SPORTAS ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Naujas R. Arlauskio laimėjimas, Australijoje. Koresp. šachmatų didmeistris Romanas Arlauskas praeitų metų pabaigoje laimėjo Pietų Australijos pirmenybes ir dabar (saus. 25-27) stambų turnyrą Goolwoj, pakroves 5 1/2 tš. iš 6 galimų. Be kitų, Arlauskas įveikė W. Kerr, dukart buv. Australijos jaunųjų čempioną, ir Douglas Hamiltoną (du sykiu visos Australijos čempionas ir Australijos komandos 1 lentos žaidėjas Lugano olimpiadoje); su kitu olimpinės komandos dalyviu, W. Geuss — R. Arlauskas baigė lygiomis. Čia pateikiame mūsų skaitytojams Arlauskio laimėtą partiją prieš D. Hamiltoną.

- D. Hamilton — White
1 P-K4 — P-QB4
2 N-QB3 — N-QB3
3 P-KN3 — P-KN3
4 B-N2 — B-N2
5 P-Q3 — P-K3
6 P-KB4 — N-K2
7 N-KB3 — 0-0
8 0-0 — R-N1
9 K-R1 — P-QN4
10 P-KN4 — P-N5
11 N-K2 — P-KB4
12 NPxP — KPxP
13 P-K5 — P-Q3
14 P-QR3 — P-N6!
15 BPxP — QPxP
16 BPxP — NxP
17 B-KB4 — KN-B3
18 Q-B2 — R-K1
19 QxP — RxP!
20 NxN — NxN
21 BQ5ch — B-K3
22 BxR — BxB
23 BxN — RxB
24 Q-B2 — QxQP
25 N-B4 — Q-QN4
26 QR-B1 — Q-N2ch
27 Q-B3 — R-K5
28 N-N2 — B-Q4
29 QR-Q1 — R-Q5
30 Q-K2 — R-K5
31 Q-B2 — R-KN5
32 R-KN1 — P-KR4
33 P-KR3 — Q-N6!!
34 Resigns

PATVIRTINTAS ŠALFASS-gos GOLFO KOMITETAS

Pranešame, kad nuo šio Biuletenio paskelbimo dienos yra tvirtinamas ŠALFASS-gos golfo komitetas šios sudėties: Algis Rugienius, pirmininkas, dabartinis Detroito LSK Kovo golfo sekcijos vadovas, J. Baris — narys, dabartinis Chicago Lietuvos golfo klubo pirmininkas, K. Lukošius — narys, dabartinis Kanados sporto apygardos vadovas.

Visais su komiteto veikia surištais reikalais prašome kreiptis į komiteto pirmininką adresu:

Mr. Algis Rugienius, 30717 Lund Drive, Warren, Mich. 48093 Telef.: (313) — 755-0736.

Šio komiteto užomazga buvo padaryta ŠALFASS-gos golfo pirmenybių metu 1968 spalio 12 Detroito. Naujam komitetui tenka palinkėti gero vėjo!

PASKIRTAS ŠALFASS-gos LAUKO TENISO VADOVAS

ŠALFASS-os lauko teniso vadovu tvirtinamas Jurgis Šenbergas, Detroito LSK Kovo lauko teniso sekcijos vadovas, kuris šioms pareigoms buvo išrinktas Visuotinio ŠALFASS-gos Suvažiavimo, vasario 1 Detroito. Jam pavadama sudaryti ŠALFASS-gos lauko teniso komitetą ir jam vadovauti. Naujasis vadovas pareigas pradeda eiti nuo vasario 15.

Visais su komiteto veikia susijusiais reikalais prašom kreiptis adresu:

Mr. J. Šenbergas, 35380 Mound Rd. No. 3, Warren, Michigan, 48092. Telefonas: (313) 268-1178 namų; (313) 264-1100 Ext. 334 — darbo.

Naujam vadovui linkime sėkmės!

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus. Mantel & Doren, Inc. 83-12 Cooper Avenue Glendale, N.Y. 11227 Tel. 894-4188

Cafe Geiger. Savininkas — Helmut Vollmer 206 East 86th Street (tarp 2 ir 3 Ave.) New York, N.Y. Tel. RE 4-4428. KASDIEN KONCERTAI nuo 4 val. p.p. Užkandžiai iš nuosavos virtuvės. Puikiausia vokiška virtuvė: pietūs-vakarienė. Teirautis kavinėje kur pastatyti automobilį.

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923

HELP WANTED

X-Ray Techs full or part time all shifts, must be licensed. Central Qns location. New salary scale, excellent benefits include 4 weeks vacation. Long Island Jewish Hospital, affil. Queens Hospital Center 990-2784 — Mrs. Chayot

H. W. MALE

EXP BUTCHER 5 day week good salary excellent working conditions — Apply 222 Court Street Brooklyn or call for appointment MA 4-0014

MECHANIC WITH OWN TOOLS Salary open; all around Gas and Diesel Equip experience. — Call 338-8655 ask for FRANK.

JR. DRAFTSMAN Trainee — Salarie open with some tracing experience. No phone calls apply in person CURTIS PARTITION CORP. 590 Belleville Tpke. Kearny, N.J. — See Mrs. McQueen

MALE - FEMALE

SWITCHBOARD OPERATOR TYPIST Experience, car necessary — hours 9 to 5 PM. Apply in person CURTIS PARTITIONS CORP. 590 Belleville Tpke. Kearny, N.J. — See Mrs. McQueen

BUSSINES PLACES

JAMACIAN BISHOP a congregation wants a church to rent, buy or lease. Willing to share with another minister. Call 826-6434

DISPLAY

Carter Lincoln Mercury Gloucester County's No. 1 Lincoln Mercury Dealer. Home of the Mark III—Safe Buy Used Cars CARTER LINCOLN MERCURY, INC. 490 Mantus Ave. Woodbury 08096; Dial 609 - 848-5650.

MARLIN YACHT CLUB Membership open. Slips available Town Dock Road New Rochelle, N.Y. Call 914 - 668-5135

ARNOLD MORA M.D. PSYCHIATRIST Treatment for drug addiction. Park Madison Professional Bldg. 47 E. 67 Street New York, N.Y. YU 8-4800

AR ŽINAI, Bangos vandenų gėlmėse Nustatyta, kad didelėje vandenyje gillumoje kylančių bangų aukštis siekia iki 100 metrų, tačiau vandens paviršiuje tų bangų nesimato.

Muziejaus retenybė! Baigiančios pranykti Neprikli. Lietuvos SIDABRINIS MONETOS pardavimui: 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainaraštis — pareikalavus. P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver 10, B.C. Canada.

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKISKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI Mūsų krautuvėse geriausias dešros Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užėikite — įsitikinsite! 9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

- New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astoriijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

H. W. FEMALE EXP OPERATORS on Skirts and Pants section work. Steady nice working conditions — work near home CEE DEE MFG 85 University Place New York City, AL 4-8494 — ask for Manuel.

SEWING MACHINE Operators experienced on single needle and multiple machines. Steady work nice working conditions. Switlik Parachute Co. 1325 East State St., Trenton, N.J. (609) 587-3300 — ask for Mr. Richard Switlik, Jr.

Order-Clerks Telephone with a major Liquor Company in L.I.C. Some clerical duties light typing helpful but not necessary. Steady jobs — good working conditions! W. A. Taylor & Co. 30-30 Hunters Pt. Ave. L.I.C. N.Y. Tel. EX 2-6154 for appt.

EXP OPERATORS ON DRESSES Must do a complete garment steady work nice working conditions work near home T & C SPORTSWEAR 192 E 125 Street N.Y.C., 3rd floor Call 534-5970

EXP OPERATORS NIGHTS 6:30 PM - 12 AM on Dresses, Section work or complete union shop work near home ROY AIELLO — 2315 Hughes Ave Bronx, CY 8-2280

Experienced Finisher Floor Girl — button and button hole operators — childrens dresses coats and suits — blind stitch, good salary, air conditioning nice working conditions K. S. Manuf Corp. 495 Bushwick Ave. Brooklyn — 967-7965

SEIMININKĖS ieško pensininkų šeima, atsakomą, švart, 4 kambarių butas su baldais ar be jų, pilus 100 dol. mėnesiui už patarnavimus. Skambinti — tel. NE 4-2944

SERVICE CONTINENTAL TRANSLATORS Jei anglų kalbos nemokėjimas sudaro jums sunkumų gauti N.Y. vartuotojo leidimą arba pakeičiant kitos valstijos leidimą, ar užsienių leidimą — kreipkitės į mus. Visi patarnavimai lietuviškai. 212-228-4740

BRAMIGAN CONTRACTING CO. 630 E 14th Street New York City Painting carpentry all types custom work — all work guaranteed, estimates furnished — Call CA 8-9841

BUCKINGHAM HOTEL Singles Doubles and Housekeeping Suites 101 West 57th Street Call CI 6-1500 — A Family Hotel

KEY PUNCH STUDENTS - GRADS Gain your complete confidence Rent our machine for practice \$1.35 per hour — Wahson Kepunch Call 349-3831

WATSON BROS HOUSE CLEANING SERVICE House Cleaning from Top to Bottom All Work Guaranteed Call 864-5922

PETERFORD BOWLING SUPPLIES Everything for the Bowler TROPHIES & PLAQUES Special Discount to Our Readers

962 Hempstead Turnpike Franklin Square Call 516 - FL 2-9751

- 1. AR TUREJOTE JŪS NEMALONUMŲ SIŪSDAMI DOVANŲ SIUNTINIUS JŪSŲ GIMINĖMS?
2. AR MOKEJO JŪSŲ GIMINĖS PAPILDOMUS MUITO MOKESČIUS?
3. AR JŪSŲ SIUNTINYS BUVO GRAŽINTAS Į JAV?
4. AR BUVO DINGĘ DAKTAI IS JŪSŲ SIUNTINIO GIMINĖMS?
5. AR TEKO NERIMAUTI LAUKIANT PRANESIMO, KAD PER ILGAI NEĮTEIKTAS SIUNTINYS?
Kad išvengus šių galimų atsitikimų, naudokitės patarnavimais pačios seniausios ir rimčiausios firmos GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
Ši firma per 39 metus savo pavyzdingu patyrimu sudarė rimtą reputaciją daugelio patenkintų klientų tarpe JAV, taip pat ir giminėms USSR.
Visi mūsų skyriai turi savo žinioje patyrusių tarnautojų štabą, didelį visokių prekių pasirinkimą ir Podarogits, Inc. įgaliojimus priimti užsakymus maisto - pramonės - dovanų CERTIFIKATUS Sovietų Sąjungos gaminiams. Dėl informacijų ir katalogų kreipkitės į mūsų centrinę įstaigą arba į skyrius.

CENTRINĖ ĮSTAIGA GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

- SKYRIAI:
PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St. WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave. DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632 — 4102 Archer Ave. 254-4144
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave. BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119 — 787 E. 185th Street 486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6460 Michigan Ave. TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07201 — 956a Elizabeth Ave. 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave. 365-6350
KANSAS CITY, Kan. 66102 — 18 So. Bethany AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd. FR 9-8712
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd. FE 2-4908
MINNEAPOLIS, Minn. 55414 — 217 E. Hennepin Ave. 224-0829
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave. 731-8577
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street 749-3033
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road GR 1-3712
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue BA 5-5923
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue OR 4-3930
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue LO 4-7981
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue ME 3-1853
SEATTLE, Wash. 98103 — 1512 N. 39th Street 257-2113
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave. 798-3347
WORCESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St. LY 9-9163
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street VINELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave. 691-8423

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Aprėišimo parapijos parapiėių susirinkimas įvyks vasario 23 tuoj po 11 val. miėių parapijos salėje, kur bus renkami kandidatai į parapijos tarybą. Visi parapiėiai, jauni ir vyresni, praėomi kuo gausiau dalyvauti, nes mum lietuviams šis susirinkimas yra labai svarbus. Tą sekmadienį vietoj savo asmeniėkų reikalų paaukokime laiką dalyvauti tame susirinkime lietuviėybės išlaikymo vardan.

Mokytojų konferencija šaukiama kovo 15-16. Kvieėiami visi Atlanto pakraėio lituanistinių mokyklų mokytojai. Konferencijos posėdėiai vyks Aprėišimo parapijos mokyklos patalpose.

Kun. L. Jankaus mirties metinių minėjimas dėl siautiosios pūgos nukeltas į kovo 9. Aprėišimo parapijos bažnyčioje 5 val. popiet bus koncelebruojamos miėios. Po miėių parapijos salėje — akademija. Kalbės Balso, jo auklėtinėjų ir visuomenės atstovai. Bus parodyti velionies gyvenimo vaizdai skaidrėse. Po minėjimo — kavutė.

Sajungieėių užgavėnių pietūs

Kat. Moterų Sąg-os 29-ji kuopa Užgavėnių pietūs surengė vasario 9 Aprėišimo parapijos salėje. Buvo pagaminti karėti valgiai, priekelta pyragų, privirta spurgų bei žagarėlių, stalai padengti, programa paruošta. Reikėjo tik sveėių. Bet tą dieną nelauktas sveėias aplankė New Yorką ir apylinkes — sniego pūga. Sajungieėės, kurios gyveno arėiau parapijos, viena kitą pastumdamos, padėjo bristi per sniego pūsnis, bet toliau gyvenanėios nedrėiso iėeiti iš namų.

Lietuviėkas prieėzdis įgokė: nėra to blogo, kas neiėeitų į gera. Tuo pat laiku turėjo įvykti Laisvės Žiburio radijo klubo metinis narių susirinkimas. Dėl blogo oro susirinko apie 15 žmonių. Čia taip pat buvo paruošta kavutė su pyragaiėiais, tik didesniai žmonių skaiėiui. Susirinkimui neįvykus, žiburiniai susidėję apmokėję išlaidas už paruoštąs vaėis, o visus kepsnius nutarė paaukoti Alto New Yorko skyrui, Vasario 16 minėjimo vakarui — bufetui. Patys žiburiniai nusprendė palaikyti sąjungietes, nes 29 kuopa yra radijo klubo narė ir rėėja.

Čia prie skanių pietų ir karėtos kavutės su užgavėnių pyragais ir įvairiais kepsniais žiburiniai praleido laiką linksmoje nuotaikoje. Be sajungieėių, prie stalų matėsi kun. A. Raėkauskas, kun. V. Budreckas, Aprėišimo parapijos choristai su savo šeimos nariais, muz. Alg. Kaėanauskas, Helen Kulber ir kt.

Sajungieėių pietūs tęėėsi iki vakaro, niekas neskubėjo namo. Tuo tarpu lauke sniegas krovė kalnus, gatvėse sustojė bet koks judėjimas. Salėje nuotaika pagyvėjo. Buvo praveėti laimėjimai, kurių traukimas dar daugiau sveėius pralinksmino. Visi skirstėsi namo nenoromis. Grėždami namo kai kurie sveėiai turėjo palikti užpustytus automobilius, o patys kovojo su sniegu iki pat namų.

Seimininkėm grėžimas namo buvo dar blogesnis. Išvargusios dvi dienas virtuvėje, kepdamos Užgavėnių stalui maistą ir pyragus, skaudanėiom kojom grėmėėsi per sniegą.

Bendrai paėmus, pabaiga buvo neblogo, o sniegas daug kam priminė Užgavėnės laisvoje Lietuvoje. **AR.**

Už a.a. Antano Trimako vėlė, minint penktąsias mirties metines, miėios bus aukojamos V. Atsimainymo bažnyčioje Maspeth vasario 27 d., 8:30 val. ryto, Aprėišimo bažnyčioje Brooklyne kovo 2 d. 11 v. ryto ir pas lietuvius pranciėskonus Brooklyne balandėio 20 d., 8 val. ryto. Draugai ir paėistami praėomi prisiminti a.a. Antaną maldose.

Nepriklausomybės šventės proga Lietuvos vėliavos vasario 17-22 buvo iėskeltos net penkiose Long Islando vietovėse prie valdėios pastatų. Tai buvo atėiekta inė. Kėstuėio Miklo pastangomis Lietuvių Bendruomenės vardu. Lietuvos vėliavas šiam reikalui parėpino LB New Yorko apygardos pirm. Aleksandras Vakselis. Amerikeėių valdėios pareigūnų pasisakymai Lietuvos reikalui Juozo Giedraėio buvo įrašyti į juostas ir šį sekmadienį bus perduoti per Laisvės Žiburio radijo programą.

Redakcijoje lankėsi Ottawos universiteto profesorius dr. Antanas Paplauskas-Ramūnas. Jį palydėjo Jonas Šlepetys, pas kurį profesorius sveėiavosi.

Parengimai New Yorke

Vasario 23, sekmadienį — Aprėišimo parapijos sarapieėių susirinkimas 12 val. parapijos salėje. Renkama parapijos taryba.

Kovo 2, sekmadienis — Kaziuko mugė Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengia New Yorko skautai.

Kovo 2, sekmadienį — Pabalčio Moterų Tarybos metinis minėjimas ir lietuvių, latvių bei eėių menininkių kūrinių paroda Estų namuose 243 East 34th St., Manhattan, N.Y., 3 val. popiet.

Kovo 9, sekmadienis — šv. Kazimiero minėjimas: 11 val. ryto miėios, bendra komunija Maspetho 1. bažnyčioje ir pietūs parapijos salėje, 64-14 56th Road, Maspeth, N.Y.; 3 val. popiet parapijos salėje Lietuvos Vyėių NY ir NJ apskrities seimas. Rengia LV Gr. Neck 109 kp.

Kovo 15-16, šeėtadienį, sekmadienį — Rytinio Atlanto pakraėio lituanistinių mokyklų mokytojų konferencija Aprėišimo parapijos mokyklos patalpose.

Kovo 16, sekmadienį — Kaziuko mugė Lietuvos Laisvės salėje, Elizabeth, New Jersey. Rengia Elizabetho skautės.

Kovo 22-23, šeėtadienį ir sekmadienį — Dail. R. Laniausko paveėslų paroda, Knights of Columbus salėje, 86-22 85th Street, Woodhaven, N.Y.

Kovo 23, sekmadienį — Knygos LITHUANIA. Geručio suredaguoto veėikalo anglų kalba, pristatymas lietuvių visuomenėi, 2 val. p.p., Le Cordon Bleu salėje, 96-01 Jamaica Ave., Woodhaven; rengia Lietuvos Nepriklausomybės Fondas.

Kovo 29 — LB New Yorko apygardos suvaėiavimas Kolumbo vyėių salėje, 86-20 85th Street, Woodhaven, N.Y.

Nesiduokite apgaunami ir nepermokėkite! TV, radio, adėing ir raėomas maėinas gausite pigiausiai ir saėizingai per SPARTĄ. Prekės tiesiai iš firmų sandėliu, taisymas fabriko paruoėtų tos pat firmos mechanikų Jūsų bute. Praneėę kuo domitės, gausite autentiėkus firmų katalogus. Kreiptis adresu: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731 Tel. (516) 757-0055.

Lietuvių Fondo vajuos komitetas posėdėiavo vasario 14 pas A. Sabalį Woodhavene. Kitas posėdis šaukiamas vasario 25, antradienį, 8 v.v. pas dr. J. Snieėkienę, 28 Ashford St., Brooklyne. Komitetas rengiasi pavasario vaju ir ta proga Waldorf Astoria vieėbutyje ruoėia iėskilmingus pietus-banketą su menine programa ir šokiais. Iš Chicagos į banketą atvyksta pats Lietuvių Fondo pirmininkas dr. Antanas Razma. New Yorkui yra paskirta gana didelė kvota — 120,000 dol. Iki šiol surinkta tik apie 40,000. Vajuos komitetui pirmininkauja dr. J. Kazickas. Komiteto vicepirmininkais yra: LB apygardos atstovas — Aleksandras Vakselis, anksėiau veėikus vajuos komiteto atstovas — Henrikas Miklas, iniciatorių atstovas — Antanas Sabalis.

Inė. Kėstutis Miklas, Long Islando 21 distrikto Board of Education viceprezidentas, su žmona išvyko į Atlantic City, N.J., kur vasario 15-18 kaip Long Islando atstovas dalyvauja visos Amerikos valstybinių mokyklų administratorių suvaėiavime.

Kun. klebonui S. Morkūnui, Sioux City, Iowa, nuėirdi padėka už 20 dol. auką spaudai parenti, o Veronikai J. Kolyėienei iš Pittsburgho už 15 dol. auką. Darbininko administracija.

Lietuvos nepriklausomybės minėjime Vasario 16 Webster salėje iš k. į d. solistė Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė, pianistė Aldona Kepalaitė, programos vedėja Vida Luėytė. Nuotr. P. Ažuolo

BENDRUOMENĖS SEIMO PINIGINĖ APYSKAITA

Baigiamajame savo posėdyje vasario 8 seimui rengti komitetas padarė piniginę apyskaitą. Iėdininkas Ignas Gasiliūnas tvarkingai vedė knygas, atėskaitymus, išrašinėjo čekius. Jis parengė ir apyskaitą.

Iė tos apyskaitos matosi seimo finansinis vaizdas — kur gauta pelno, kur susidarė nuostoliai.

Iė simfoninio koncerto, kuris buvo Filharmonijos salėje, pajamų gauta 13,193 dol., išlaidų padaryta 13,305.40. Nuostolis — 112.40 dol.

Iė banketo, kuris buvo Statler Hilton vieėbutyje, — pajamų gauta 7,227 dol., išlaidų turėta 5,972.19 dol. Pelno liko — 1,254.81 dol.

Literatūros ir kamerinės muzikos vakaras pajamų davė 1,662 dol., išlaidų buvo 1.020. Pelno liko 642 dol.

Sveėių ir delegatų priėmimas. Pajamų gauta 325 dol., išlaidų turėta 843 dol., nuostolis — 518 dol.

Iėnuomojamas dviejų su puše kambarių butas, nauji elektros laidai, keltuvai, kontrolės nustatyta nuoma 77 dol. 91 c. mėnesiui. Skambinti tel. CL 2-9428.

Iėškomas jaunas vyras, kuris norėtų išmokti ir interusuojasi apie vandentiekio darbus (plumbing). Geras atlyginimas. Pagėidaujama, kad turėtų leidimą vairuoti automobilį. Informacijai skambinti tarp 8-9 val. ryto. Tel. GL 3-5488.

Iėškoma siuvėjų, kurios moka siuti sagas (Button hole). Geras atlyginimas ir pastovus darbas. Tel. GL 6-2880. Kreiptis RFG Novelty Co., 333 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N. Y. 11237.

Reikalingas siuvėjas-tailor. Už valandą moka 3.50 dol. Krautuvė ir siuvykla turi oro vėsinimą. Gražus miestelis, arti jūra. Kreiptis telefonu: (201) 462-7662, arba raėyti: Charles, 37 East Main St., Freehold, N. J., 07728.

Meninių programų dalyvių vaėis. Pajamų gauta 242 dol., išlaidų buvo 523 dol. Nuostolis — 281 dol.

Seimo atėstovų pietūs. Pajamų gauta 390 dol., išlaidų — 582 dol. Nuostolis — 192 dol.

Autobusas į motorkados vietą. Pajamų gauta 96 dol., išleista 150 dol. Nuostolis — 54 dol.

Seimo vadovos (leidinys) pajamų davė 2,567 dol., išlaidų turėta 1,785. Pelno liko — 782 dol.

Informacijos sekcija išlaidų padarė 2,471.05 dol., tiek pat ir nuostolių — 2,471,05 dol.

Jaunimo sekcijai išleista 783.77 dol. Nuostolis — 783.77 dol.

Sporto sekcija. Išleista 587.50 dol. Nuostolis — 587.50.

Dailės paroda skaidrėse. Išleista 531.62 dol. Nuostoliai — 531.62 dol. Parodai buvo nu-pirkta proėektorius, sutelkta skaidrės. Visas likęs inventori-rius vertinamas 490 dol.

Administracija ir kitos sekcijos išlaidų padarė 2,101.64 dol. Nuostolis — 2,101.64 dol.

Gauta aukų 70 dol., graėzin-tas permokėjimas 63 dol. Komitetas buvo pasiskolėnes 1000 dol., paskolą sugraėino, pasi-baigus seimui.

Iė Jungtinio Finansų Komite-to seimui rengti buvo gauta vienkartinė negraėinama para-ma — 6,800 dol.

Viso seimui rengti komitetas pajamų turėjo 33,635 dol., iš-laidų — 31,656.17 dol. Gauta pelno 1,978.83 dol. Inventoriaus liko už 1,780 dol. vertės.

Pelnas padalintas. Praeitų, 1968 m., balandėio 17 d. su PLB valdyba buvo susitarta dėl pelno padalinimo. Pelnas padalinamas pusiau tarp PLB valdy-bos ir JAV LB New Yorko apygardos. Paskutiniame susirinki-me, kai buvo daromos galu-tinės apyskaitos, čekiai ir vien-riem ir atriem iėteikti.

Seimo darbo metu buvo pada-ryta samata. Kiekviena sekcija apskaitė savo išlaidas ir gali-mas pajamas. Apskaėiuojant pajamas, gana tiksliai nuspėta, kiek ir iš kur bus gauta.

Iėlaidų srityje buvo laikoma-si samatoje numatytų išlaidų. Dalis sekcijų išleido maėiau, nei buvo suplanavę.

St. Barzdukas, PLB valdybos vykdomasis vicepirmininkas, padėkojo seimui rengti komi-tetui, kad taip sėkmingai bai-gė darbus ir surengė graėų sei-mą. Kartu padėkojo ir New Yorko LB apygardai, kuri turėjo at-likti visus seimo rengimo dar-bus.

Kodėl taip sėkmingai vyko Lietuvių Fondo vajuė Bostone

Lietuvių Fondas, baigdamas praeitus metus, jau buvo per-kopęs per pusę milijono. 1968 gruodėio 31 jo pagrindinis ka-pitalas buvo 515,226.86 dol.

Tuos pinigus sudėjo 2220 Lietuvių Fondo narių ir 246 kandidatai, t.y. tie, kurie dar nėra baigė mokėti 100 dol.

Amerikoje yra 64 Lietuvių Fondo rajonai, iš jų 8 jubilee-jiniai metais išpildė kvotas. Didžiausias iš jų yra Bostonas — 20,000 dol. Paskui eina Philadelphia — 15,000 dol., E. Chicago ir Lemont — 5,000 dol., Phoenix — 4000, Town of Lace — 2,000, Maspeth ir Mil-rud — 1,000 dol.

Bostonas net perėzgė savo kvotą — praeitų metų gale jis buvo surinkęs 21,250 dol.

Ir kodėl Bostonas taip sėk-mingai surinko savo kvotą? Pir-miausia, — vajuos komiteto pir-mininkas A. Škudžinskas nieka-k neuėmirė Fondo reikalų. Jis nuolat rinko, nuolat primi-nė, paprašė. Tas nuolatinis rū-pestis Fondu ir padėjo surink-ti Bostonui nustatytą sumą.

Surinkęs pinigus, mokėjo jis ir pagarsinti. Visi aukotojai bu-vo skelbiami spaudoje. Žinoma, vietinis Keleivio laikraėtis čia atėjo į talką — plaėiausiai po-

puliario Fondo idėją ir Fon-do reikalus. Daug prisidėjo Jackus Sonda, redaktorius, ku-riam taip pat rūpėjo Fondo rei-kalai. Pasidarbavo ir korespon-dentas P. Žičkus, kuris savo ži-nias siunėia Draugui ir Darbi-ninkui. Ir ten buvo garsinami aukojusieji, pasižadėję aukoti. Tas irgi turėjo reikėmės ir ska-tino visuomenę aukoti.

A. Škudžinskas, kuris taip uoliai rinko aukas, pripaėizėta, kad spauda turėjo didelės įta-kos. Štai užklaustas aukoto-jas, kas jį paragino iėstoti į Lie-tuvių Fondą, dažnai atsakydavo — laikraėčiai taip graėiai parašė apie Lietuvių Fondą. Kitas, pa-matęs savo paėistamą, kaimyną Fondo gretose, pasijusdavo ne-patogiai — kaip čia atsiliksi, reikia ir jam iėstoti. Taip prie kruopėtaus Škudžinsko darbo daug prisidėjo ir spauda. (T.)

Praneėu giminėm ir Velionies draugam bei paėistamiem, kad Lietu-voje vasario mėn. 3 d. mirė mano mielas ir brangus brolis

prof. dr. prel. Justinas Juodaitis,

ilgametis Tėėių kunigų seminarijos profesorius, inspektorius ir rek-torius. Dvylika metų jam teko iėskentėti Sibiro tremtyje.

Jo niekad nepamirėstanti sesuo Irena Juodaitytė-Kapoėius

BOSTONO ŽINIOS

A. a. Antanina Stepankeviėienė, iš Greenfield, Mass., sau-sio 17 staiga mirė savo namuo-se. Palaidota sausio 21 iš Svė. Trejybės bažnyėios Kalvarijos kapinėse. Buvo sunėsta daug gėlių ir už jos vėlė užpraėyta daug miėių. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, Jiezne, prieš 73 metus. Buvo darbėti organizaci-jose, kurį laiką buvo šv. Onos draugijos pirmininkė. Priklausė Svė. Trejybės parapijai, Sv. Rožanėiaus draugijai, SLA 297 kuopai. Buvo didelė lietuviėkų reikalų ir lietuviėkos spaudos rėmėja ir ilgametė Darbininko skaitytoja. Nuliūdime paliko vyrą Aleksandrą, sūnų Juozą; anūką Ričardą ir gimines Lie-tuvoje bei Amerijoje. Veli-o-nė gerasis Dievas tegu sutei-kia amėziną ramybę. Jos šeimai reikiame gilią užuojautą. — A. Dėdinas.

Antanas ir Genė Stapulioniai savo įnaėą Lietuvių Fondui padidino iki 300 dol.

Karolis ir Petronėlė Vasi-liauskai, švėsdami savo vedybi-nio gyvenimo 50 metų sukaktį, nepamirėo ir L.F. Jie iėstojo na-riu, įmokėdami 100 dol. K. Vasi-liauskas atvyko į JAV 1913. Čia sukūrė šeimą ir užaugino sūnų Robertą ir dukterį Eleo-norą. Vasiliauskas vertėsi sta-liaus amatu. Priklausė lietuviė-kai parapijai ir Lietuvių Pili-e-ėių D-jaei So. Bostone. Dabar Va-siliauskai yra pensininkai, bet ir šiuo atveju jie nepamirėo sa-vo tautos.

"Krikėėionis gyvenime" kny-gų serijos pristatymas ir krikė-ėioniškos spaudos parodėlė yra šį sekmadienį, vasario 23, Lie-tuvių Piliėėių D-jos auditori-juj So. Bostone. Pradžia 3 v. Visi kvieėiami atsilankyti.

Seniausia, lietuviėška radijo programa Naujoj Anglijoj ko-vo 16 švėės savo 35 metų su-kaktuves. So. Bostono Lietuvių Piliėėių Auditorijoje, treėiam aukšte. Kvieėiam visus, kurie turė talentus, ar grojant instru-mentais, ar dainuojat, šokat, ei-lėraėčius sakot, visų amėių, iš visų miestų ir miestėliu, užsi-registruoti dabar, priiunėiant savo vardą ir adresą, ir prane-sant kurioj srity reikiatės. Praneėti Valentinai Minkienei, 502 E. Broadway, South Bos-ton, Mass. 02127. Primenam, kad S. B. Piliėėių Klubas dabar turis keltuvą, ir nereikė lipti treėią aukštą, bet keltuvus už-veė. Tad kvieėiam visus tartis su draugais ir giminėm ir daly-vauti šiam parengime. Tuo pa-remsite seniausia lietuviėšką ra-dioj programą Naujoj Anglijoj.

— Valentina Minkienė

DRUSKONIE HALL

vasarvietė yra atidaryta žiemos se-zonui. Priimami visi, kurie nori sli-dinėti ar paėilėsti.

Telefonas: Area Code 914 676-46-61

Adresas: DRUSKONIE HALL

Andes, N.Y. 13731

Sophie Zagorski-Kraunaitis

E. D. PODOLAK

and his MERRY MUSICIANS
7 asmenų orkestras

groja įvairius pramoginius šokius.

Vadovas Vytautas Prapuolenis

Kreiptis: 46 Tatman St. Worcester, Mass. 01607 — Telef. 756-2213

Kvieėiame visus į

KAZIUKO MUGĖ

Sekmadienį, kovo 2 d.

ATSIMAINYMO PARAPIJOS SALĖJE
64-56th Road, Maspeth, N. Y.

11 val. pamaldos Atsimainymo parapijos bažnyčioje • 12 val. Mugės atidarymas. Mugė bus gausi gintarais, juostomis, lietuviė-kais audiniais ir paėių skautų pagamintais rankdarbiais ir medėio droėiniais. Veiks bufetas ir vyr. skauėių kavinė.

NERINGOS ir TAURO Tuntai